

Asociación trebellos de
mediación

Associació teixint fils d'emocions
ARTIPAU

PRÁCTICAS RESTAURATIVAS
ÁMBITO EDUCATIVO & COMUNIDADE

CON-VIVENCIA:
COMUNIDADES
EDUCATIVAS RESTAURATIVAS

Prevención & Acoso Escolar & Violencia de Xénero

PRESENTACIÓN
GUÍA PRÁCTICA
RestaurARTE

Associació Teixint fils d'emocions
ARTIPAU

PRÁCTICAS RESTAURATIVAS
ÁMBITO EDUCATIVO & COMUNIDADE

Colabora Na difusión:

Autoría: *Associació Teixint Fils d'Emocions ARTiPAU*
Asociación Trebellos de mediación
Coordinación: Neus Bartrolí Pascual
Maria Otilia González Rodríguez
Contidos, edición ,maquetación e revisión dos contidos:
Maria Otilia & Neus Bartrolí
Traducción : Asociación Trebellos
Edición: Cataluña, Galicia 2022

Asociación trebellos de
mediación

Associació teixint fils d'emocions
ARTiPAU

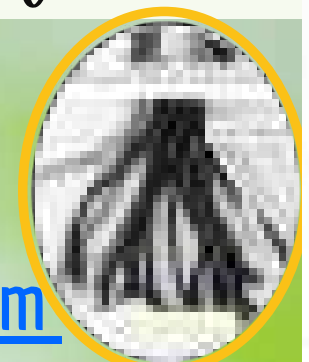
<https://www.asociaciontrebellos.es>

Reconocimiento-NoComercial - SinObraDerivada

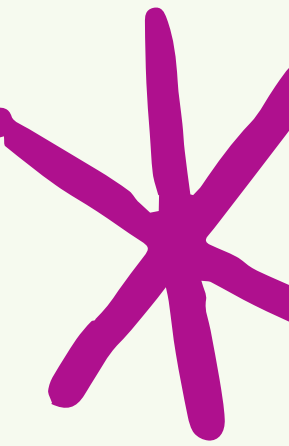
Tel/Whatsapp: +34 657 241 971
teixintf@gmail.com

<https://www.teixintfilsdemocions.com>

"EU SON PORQUE NÓS SOMOS"

UBUNTU

O conflito é parte inherente, inevitable e necesario na convivencia na familia, a escola, as organizacións e as comunidades. O que diferencia ás persoas e os grupos, non é tanto o feito de ter ou non conflitos, senón como se afrontan e transforman. As prácticas restaurativas son unha forma de convivencia que ten como obxectivos axudar aos grupos para construír relacións, e a funcionar xuntos, tecer en comunidade, así como a tratar os conflitos de forma que se poidan restaurar as relacións, reparar os danos e asumir as responsabilidades para partir do diálogo. Nesta guía ofrécense ferramentas e recursos para implementar círculos restaurativos no ámbito educativo&comunitario. As temáticas que se propoñen: círculos de prevención de situacións de conflito, acoso escolar, violencia de xénero e círculos legados culturais.

INDICE

1. Descrición da guía. Obxectivos
 2. Introdución
 3. Recomendacións para o seu uso
 4. Metodoloxía
 5. Introdución Prácticas Restaurativas
 - 5.1 Que son as prácticas restaurativas. Orixen
 - 5.2 Castigo retributivo versus Disciplina Restaurativa. Espectro Prácticas Restaurativas
 - 5.3 Orixen dos círculos Restaurativos. Que son. Cando podemos utilízalos
 - 5.3.1 Pirámide da disciplina social. Venta disciplina social. Pirámide mirada restaurativa&prevención
 - 5.3.2 5 principios restaurativos Que temas abordar nos círculos. Funcións. Características
 - 5.3.3 Que temas abordar nos círculos. Funcións. Características. Rol do facilitador/a.
 - 5.3.4 Como implementar círculos no noso grupo. Tipos de círculos. Preguntas. Enfocar os círculos
 - 5.3.5 Estructura e deseño dun círculo
 - 5.3.4 Deseño Círculos Restaurativos
- Guía Educativa restaurARTE: "Con-vivencia: Comunidades Educativas Restaurativas"
- 0 Presentación Guía restaurARTE
- 1 Docentes (ver guía completa 1 Docentes)
 - a) Círculos de Prevención
 - a.1 Círculos legados Culturais
 - a.2 Círculos Prevención Acoso Escolar
 - a.3 Círculo Prevención sobre la Violencia de Xénero e a Integración Videos&Anexos
 - 2 Familia
 - a) Círculos de Prevención
 - a.1 Círculos legados Culturais
 - a.2 Círculos Prevención Acoso Escolar
 - a.3 Círculo Prevención sobre la Violencia de Xénero e a Integración Videos&Anexos

3 Educación Infantil (ver guía completa 3 Ed. Infantil)

- a) Círculos de Prevención
 - a.1 Círculos legados Culturais
 - a.2 Círculos Prevención Acoso Escolar
 - a.3 Círculo Prevención sobre la Violencia de Xénero e a Integración Videos&Anexos

4. Educación Primaria (ver guía completa 4 Ed. Primaria)

- a) Círculos de Prevención
 - a.1 Círculos legados Culturais
 - a.2 Círculos Prevención Acoso Escolar
 - a.3 Círculo Prevención sobre la Violencia de Xénero e a Integración Videos&Anexos

5. Educación Secundaria (ver guía completa 5 Ed. Secundaria)

- a) Círculos de Prevención
 - a.1 Círculos legados Culturais
 - a.2 Círculos Prevención Acoso Escolar
 - a.3 Círculo Prevención sobre la Violencia de Xénero e a Integración Videos&Anexos

6. Educación Adultos (ver guía completa 6 Ed. Persoas Adultas)

- a) Círculos de Prevención
 - a.1 Círculos legados Culturais
 - a.2 Círculos Prevención Acoso Escolar
 - a.3 Círculo Prevención sobre la Violencia de Xénero e a Integración Videos&Anexos

Bibliografía

Webgrafía

Videos para diseñar novos círculos

DESCRIPCIÓN DA GUÍA

A Asociación Tecendo Fíos de Emocións ARTIPAU e a Asociación Trebellos de Mediación desde a mirada das prácticas restaurativas e a linguaxe artística presenta unha proposta metodolóxica a partir dos círculos restaurativos e a arte. A partir dunha estrutura de aplicación clara e procesual ofrécense algunhas actividades e recursos prácticos, para a cohesión dos grupos desde a perspectiva de xénero, inclusión e sentido de pertenza para construír comunidades educativas restaurativas.

Esta guía traballa en paralelo desde **3 niveles**:

- Tomar conciencia do valor e responsabilidade persoal (**ferramentas de prevención e xestión emocional**)
- A vivencia dos círculos en todo o seu proceso con impacto psicosocial,
- Contido temático sobre o que se enfocan os círculos: **prevención e provención, legados culturais prevención violencia de xénero e o acoso escolar.**

OBXECTIVOS DA GUÍA

- Ofrecer contidos básicos e ferramentas para abordar as prácticas restaurativas desde os círculos restaurativos no ámbito educativo e comunitario.
- Introducir o enfoque restaurativo como proposta innovadora para mellorar a convivencia baseado no diálogo, escóita, a non violencia e xestión positiva do conflito.
- Reflexionar sobre como pasar da mirada punitiva á mirada restaurativa para revisar os métodos actuais utilizados para regular a convivencia e a importancia de construír novas formas de convivencia desde a responsabilidade individual e colectiva nas aulas/comunidades.
- Propoñer círculos con actividades, dinámicas e accións transformadoras nos espazos en que se implementen, xa sexa con grupos, comunidades, espazos educativos formais ou non formais, espazos sociais e/o comunitarios
- Promover a xestión positiva da convivencia para construír comunidades que se poidan converter en espazos de seguridade, onde todas as persoas sexan e sentan respectadas, incluídas, escoitadas e responsables.
- Fomentar a transformación de conflitos baseándose no diálogo a partir dos círculos restaurativos. Coñecer as características dos círculos para comprender o seu funcionamento e integralas na nosa práctica diaria.
- Vivenciar aprendizaxes significativas e contidos desde a perspectiva da non violencia de xénero, acoso escolar e prevención de conflitos desde a mirada artística.
- Ofrecer deseño de círculos (modelaxes) para motivar aos facilitadores/profesores a crear os seus propios círculos.
- Ofrecer ferramentas para abrir espazos onde os docentes, as familias e os estudantes poidan comunicarse con liberdade desde unha escoita empática, sen xuízos xerando un espazo seguro e respecto pola diversidade.
- Potenciar a creatividade comunitaria e o coñecemento colectivo desde a experiencia de círculos con actividades desde distintas linguaxes artísticas: música, pintura, teatro, arxila,...

Esta guía pretende que os profesores/facilitadores poidan adquirir noções básicas sobre as prácticas restaurativas e os círculos adquirindo contidos básicos, ferramentas e deseños de círculos (prevención: legados culturais, acoso escolar, violencia de xénero) para diferentes destinatarios e etapas educativas.(profesores, familias, infantil, primaria, secundaria persoas adultas)para implementar a mirada restaurativa nas comunidades través dos círculos e educar en e pola paz a partir de linguaxes artísticas.

Cada destinatario dispón dunha guía práctica para traballar cos seus grupos. A guía distínguese por cores para facilitar o manexo dos círculos de prevención adaptados ás idades e intereses de cada colectivo. Os docentes dispoñen de círculos para ser traballados en reunións e claustros. As familias poden realizar círculos facilitados polas docentes ao longo do curso. Así como os círculos deseñados para cada etapa educativa, entendo en conta que se pode traballar con persoas adultas en espazos formais ou informais desde unha mirada restaurativa e comunitaria

INTRODUCCIÓN

Este traballo presenta unha "guía práctica educativa restaurARTE": Comunidades Educativas Restaurativas para ser implementada no ámbito educativo&comunitario (centros públicos e privados) dirixido aos seguintes destinatarios:

0. Presentación da guía práctica **1. Docentes** **2. Familias** **3 Ed. Infantil** **4. Ed. Primaria** **5. Ed. Secundaria** **6. Ed. Persoas Adultas**

A guía de prácticas restaurativas ofrece ferramentas a partir de técnicas de Prácticas Restaurativas centradas nos círculos restaurativos. Propoñemos unha mirada de prevención&provención* para regular a convivencia en espazos educativos&comunitarios, fomentando a comunicación, escoita activa, a xestión das emocións e transformación de conflitos. Ofrécese tamén o deseño de círculos de prevención: legados do mundo, acoso escolar e non Violencia de xénero.

Para expandir as Prácticas Restaurativas e difundir a "guía restaurARTE" propoñemos realizar 2 sesións/2h cada unha de sensibilización En liña para os docentes/facilitadores que desexen empezar este camiño. A Asociación Tecendo Fíos de Emocións ARTIPAU e a Asociación Trebellos de Mediación desde a mirada restaurativa e a linguaxe artística presenta unha proposta metodolóxica a partir dos círculos restaurativos e a arte. A partir dunha estrutura de aplicación clara e procesual ofrécese algúns círculos con actividades e recursos prácticos, para a cohesión dos grupos desde a perspectiva de xénero, e sentido de pertenza para construír comunidades educativas restaurativas.

Esta proposta traballa dende:

- **Tomar conciencia do valor e responsabilidade persoal**
- **Mirada cara adentro (ferramentas de prevención e xestión emocional)**
- **A vivencia das prácticas restaurativas (Con-vivencia) dende os círculos restaurativos e do traballo de contido temático sobre o que se enfoca a guía cultura (Galega&Catalana) prevención, inclusión dende a perspectiva de xénero, a non violencia de xénero e o acoso escolar dende diferentes linguaxes artísticas.**

Esta guía pretende que os docentes/facilitadores poidan adquirir noções básicas sobre as prácticas restaurativas e os círculos adquirindo contidos básicos, ferramentas e deseños de círculos de diferentes etapas educativas para educar en e pola paz a través da arte desde os seus espazos educativos/comunitarios. Realízanse talleres en liña de 4 horas da sensibilización e un primeiro achegamento ás prácticas restaurativas. En paralelo, pídesse aos participantes que desenvolvan unha intervención cos seus grupos de referencia levando á práctica os contidos compartidos ao longo das sesións. Esta formación diríxese a mestres de primaria, profesores de secundaria, monitores, educadores, dinamizadores comunitarios e membros de entidades vinculadas ao mundo da educación formal e non formal.

*PROVENCIÓN: Provenir significa proveer as persoas e a os grupos as aptitudes necesarias para afrontar un conflito. A provención diferenciase da prevención de conflitos en que o seu obxectivo non é evitar o conflito senón aprender cómo afrontarlo.

RECOMENDACIONES PARA O SEU USO

A Asociación Tecendo Fíos de Emocións ARTIPAU e a Asociación Trebellos de Mediación desde a mirada das prácticas restaurativas e a linguaxe artística presenta unha proposta metodolóxica a partir dos círculos restaurativos e a arte. Recoméndase asistir á capacitación da presentación da guía e sensibilización ás prácticas restaurativas para a súa implementación.

Cada destinatario ten unha guía restaurARTE co deseño de círculos adaptados a cada etapa educativa. A guía 0 é a presentación xeral da guía co contido básico/teórico das prácticas restaurativas e os círculos.

0. Presentación da guía

1. Docentes
2. Familias
- 3 Ed. Infantil
4. Ed. Primaria
5. Ed. Secundaria
6. Persoas Adultas

METODOLOXÍA

A guía educativa está deseñada para ser implementada en diferentes destinarios e etapas educativas: Docentes, Familias, Ed. Infantil, Educación Primaria, Educación Secundaria, e Educación para persoas adultas. Para o desenvolvemento de cada unha destas etapas ofrecemos á persoa facilitadora/profesora os seguintes materiais: **presentación de diapositivas** para a facilitación de como funcionan os círculos restaurativos na presentación da guía, conceptos clave para afianzar algúns contidos sobre prácticas restaurativas e o deseño dos círculos con actividades de prevención, acoso escolar, violencia de xénero e culturas do mundo, ilustrados a través **de contos, vídeos e obras de arte**. Recoméndase **utilizar un diario para rexistrar as experiencias** da implementación dos círculos para ser utilizado pola persoa facilitadora ao longo ou ao final de cada sesión para rexistrar os acontecementos máis importantes (reflexións feitas polas e os participantes, Propoñemos que na realización de cada unha das sesións bríndense consígnalas seguintes: falar sen xulgarnos, respectar este espazo como un lugar de confianza e confidencialidade, exprésome en primeira persoa, o obxecto que utilizamos para o círculo de palabra é como un micrófono e respecto quendas de escoita e de palabra.

Cada guía restaurARTE ten deseños de círculos cos seguintes apartados:

- **Frase inicial**
- **Círculos Prevención:**
 - Círculos Legados Culturais**
 - Círculos Prevención Acoso Escolar**
 - Círculos Prevención Violencia de xénero**
- **Videos&Anexos**

As facilitadoras poden adaptar os tempos e contidos das actividades propostas en función das características do grupo. Ao final da guía cítanse as publicacións, páxinas web e unha listaxe de vídeos para deseñar novos círculos.

Poden poñerse en contacto connosco para recibir a capacitación que se dirixe a mestres de primaria, profesores de secundaria, monitores, educadores, dinamizadores comunitarios e membros de entidades vinculados ao mundo da educación formal e non formal.

QUE SON AS PRÁCTICAS RESTAURATIVAS? ORIXE

Prácticas Restaurativas

O enfoque restaurativo, ten as súas orixes na xustiza restaurativa, a cal se remonta a tradicións moi antigas e prácticas ancestrais e indíxenas empregadas nas culturas ao redor do mundo, desde os nativos americanos e a primeira nación canadense ata as culturas suramericanas, centroamericanas, africanas, asiáticas, celtas, hebreas, árabes e moitas outras.

Nestes pobos a aplicación da xustiza, así como a resolución de conflitos, eran de interese comunitario, de forma que, cando un dos membros do grupo cometía unha infracción á orde establecida, utilizábanse prácticas de diálogo e sanación, ofrecendo un espazo de encontro a todos os que tiñan relación co feito para que puidesen tomar parte como suxeitos actores na solución do conflito.

Deste xeito, os ensinamentos e tradicións tribais sintetizan a aplicación da xustiza restaurativa, outorgándolle unha dimensión cultural e abarcadora: non se centra só no feito, senón nos danos e nas relacións.

(*Schmitz, 2018)

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

**TESTEMUÑO NAI
COMUNIDADE INDIXENA HONDURAS**

“Os círculos restaurativos utilizámoles hai moito tempo, tamén o utilizaban os nosos devanceiros.

Podemos traballar os conflitos e saber que pensa a nosa comunidade dunha maneira fácil e escoitando todas as persoas. Cun círculo podemos sacar moitas solucións e ideas para afrontar os problemas da comunidade.

ORIXE PRÁCTICAS RESTAURATIVAS

No ano 1974, Mark *Yantzi, oficial de liberdade condicionada, organizou unha reunión entre dous adolescentes e as súas vítimas, despois dunha serie de actos de vandalismo, co obxectivo que acordasen unha reparación. A resposta positiva das vítimas levou ao primeiro programa de reconciliación vítima-infractor en Kitchener, Ontario, Canadá, co apoio do Comité Central *Menonita e en colaboración co departamento de liberdade condicionada local.

Estas prácticas teñen a súa orixe na chamada xustiza restaurativa, unha forma de ver a xustiza penal que pon a énfase na maneira como o delito dana as relacións entre as persoas que viven en comunidade. Como contraposición á xustiza retributiva, centrada en esclarecer quen é o culpable e poñerlle unha sanción, a xustiza restaurativa busca reparar o dano e restaurar as relacións, dado que se basean no respecto á dignidade de todas as persoas afectadas polo delito e porque se prioriza o tratamento das necesidades dos participantes (Braithwaite, 2002).

Así pois, a vítima e a comunidade teñen un papel central na resolución do conflito, para o que se propón a reunión restaurativa. O obxectivo deste encontro é que todos os que se viron afectados polo delito reúnanse e poidan dialogar, tomar conciencia do sucedido, as súas causas e as súas consecuencias, así como propoñer medidas que reparen o dano causado e reintegren ao infractor na comunidade (Zehr e Mika, 1997; Pranis, Stuart e Wedge, 2003).

Castigo Retributivo versus Disciplina restaurativa

Castigo Retributivo

- Busca penalización e "dar Exemplo"
- Estigmatiza o culpable
- Centrase no pasado
- As veces e arbitrario
- Causa dor
- Promove a sumisión, pero non a responsabilidade
- É un recurso facil e rapido
- Non suele xerar cambios na conduta e empeora as relacións

Disciplina Restaurativa

- Busca reparar e recuperar o bienestar
- Acepta a persoa e rechaza o feito
- Mira o presente e o futuro
- Relacionase cunha norma necesaria para convivir
- Favorece o bienestar
- Promove a responsabilidade a implicación, e o compromiso
- É un proceso educativo que esixe tempo
- Impulsa o cambio desexado e a capacidade de autoavaliación

Como dice Vicenc Rul·lan:

“ Queremos decir o que necesitamos do outr@ sen romper o vínculo con él/ela. ”

“ Queremos ser persoas asertivas: decirlle o que queremos sen pasividade nin agresividade. ”

“ Queremos pedir responsabilidade o outr@ e a súa vez darlle o apoio deciéndolle como nos sentimos e que queremos que faga. ”

Prácticas Restaurativas una alternativa al castigo
<https://vimeo.com/378286601?ref=em-share>

Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

	XUSTIZA PENAL	XUSTIZA RESTAURATIVA
DELITO	Información norma escrita	Conflicto, dano da persoa e as relacións
RESPONSABILIDADE	Individual	Individual e social
CONTROL	Sistema penal	Comunidade
PROTAGONISTAS	Infractor - Estado	Víctima - victimario. Comunidade
PROCEDIMENTO	Xudicial. Mide o castigo Influxido	Dialogo. Mide canto dano é reparado
FINALIDADE	<ul style="list-style-type: none"> • Probar delitos • Establecer culpables • Aplicar castigos 	<ul style="list-style-type: none"> • Resolver conflictos • Asumir responsabilidades • Reparar o dano

Castigo Retributivo versus Disciplina restaurativa

Castigo Retributivo

- Busca penalización e "dar Exemplo"
- Estigmatiza o culpable
- Centrase no pasado
- As veces e arbitrario
- Causa dor
- Promove a sumisión, pero non a responsabilidade
- É un recurso facil e rapido
- Non suele xerar cambios na conduta e empeora as relacións

Disciplina Restaurativa

- Busca reparar e recuperar o bienestar
- Acepta a persoa e rechaza o feito
- Mira o presente e o futuro
- Relacionase cunha norma necesaria para convivir
- Favorece o bienestar
- Promove a responsabilidade a implicación, e o compromiso
- É un proceso educativo que esixe tempo
- Impulsa o cambio desexado e a capacidade de autoavaliación

Como dice Vicenc Rul-lan:

“ Queremos decir o que necesitamos do outr@ sen romper o vínculo con él/ela. ”

“ Queremos ser persoas asertivas: decirlle o que queremos sen pasividade nin agresividade. ”

“ Queremos pedir responsabilidade o outr@ e a súa vez darlle o apoio deciéndolle como nos sentimos e que queremos que faga. ”

Prácticas Restaurativas una alternativa al castigo
<https://vimeo.com/378286601?ref=em-share>

Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

	XUSTIZA PENAL	XUSTIZA RESTAURATIVA
DELITO	Información norma escrita	Conflicto, dano da persoa e as relacións
RESPONSABILIDADE	Individual	Individual e social
CONTROL	Sistema penal	Comunidade
PROTAGONISTAS	Infractor - Estado	Víctima - victimario. Comunidade
PROCEDIMENTO	Xudicial. Mide o castigo Influxido	Dialogo. Mide canto dano é reparado
FINALIDADE	<ul style="list-style-type: none"> • Probar delitos • Establecer culpables • Aplicar castigos 	<ul style="list-style-type: none"> • Resolver conflictos • Asumir responsabilidades • Reparar o dano

Reflexions sobre o modelo Punitivo

Círculo dialogamos!

- Colocamonos todos en círculo
- Temos un obxecto da palabra: O que o ten fala e os demais escoitan con respecto.
- O obxecto vaise pasando o redor do círculo.
- Hai unha persoa que facilita e formula as preguntas:

- 1- Que significa o que pensar o escoitar esta frase ?
2. Algunha vez cuestionaches a efectividade dos castigos?. Que opción propos fronte os castigos?
- 3- Reflexión en círculo: En grupos de 4 onde propoñan como pasar dos castigos punitivos a formulas restaurativas
- 4- Que te levas deste círculo?

"Na cabeza das
persoas está o
enfoque Punitivo pero
no corazón non "

Maria Carme Boqué

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades

Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

ESPECTRO DAS PRÁCTICAS RESTAURATIVAS COMO AS POÑEMOS EN PRÁCTICA?

INFORMAL

FORMAL

Declaracións afectivas

- Expresar o que sentimos desenvolve a empatía do seu grupo. Eles/as aprenderán que se preocupa por eles . E que se emociona Cando lles vai ben
- Usanse para recoller o éxito, o bo traballo, a colaboración ou outra conduta desexada
- Se se trata de sinalar condutas negativas As Declaracións Afectivas en privado son máis efectivas.
- Referirse a conduta e non a persoa.
- Implica ter expectativas positivas da súa conduta.

Preguntas afectivas

1. Cuando se cuestiona unha conduta:
Para que as persoas analicen o que fixeron, os seus pensamentos que tomen conciencia da súa conduta e que pensen en como reparar.
 - Que pasou?
 - En que pensabas cando isto pasou?
 - Que pensache desde entón?
 - Quen foi afectado polo que fixeches? De que maneira lles afectou?
 - Que pensas que debes facer para que as cousas queden ben ?
2. Para axudar os que foron afectados:
A que avalíen o impacto que tivo neles, que identifiquen o que lles afectou máis, e que necesitan para que as cousas queden ben

Reunión espontánea

- Son reunións informais que se dan no momento do que sucede algún incidente negativo .
- O obxectivo é enfrontar un problema antes de que este medre e resolvelo rapidamente
- Dar a oportunidade de que as persoas expresen conscientemente os seus sentimentos e pensamentos no impacto da súa conduta e como resolver os conflitos
- Usanse as preguntas Afectivas.

Círculos Restaurativos

Pautas

- Ubicación en círculo
- Plantease unha pregunta
- Cada un interven por turno
- Todos os demais escoitan
- Ninguén interrompe
- Pódese usar un obxecto simbólico, que designa quen ten a palabra
- Todo isto xenera un ambiente de respecto notable

Para que serve no colexio

- O inicio do día/ Clase
- Ao termino do día/clase
- Para establecer as normas da aula
- Para traballar contidos académicos
- Para Revisar e fixar metas académicas ou compromiso
- Para tratar de resolver problemas de conduta

Reunión formal

Tipos:

- Reunión restaurativa
- Reunión de grupo familiar

Ambas requiren pasar por as catro fases:

1. Determinar a aplicabilidade do círculo
2. Preparar os participantes e as condicións concretas
3. Levar a cabo a reunión do círculo pasando polos 4 momentos:
Introducción, crenado confianza, falar sobre o tema das solucións, peche
4. Seguemento

ORIXE DOS CÍRCULOS

A principal orixe é todo o coñecemento ancestral e a cosmovisión dos pobos orixinarios de todo o mundo, como os estadounidenses, os maoríes . Unha visión profundamente comunitaria e arraigada na contorna natural, entendendo as relacións como un aspecto fundamental para a vida e a sustentabilidade.

Os conflitos tratábanse desde unha mirada comunitaria, a partir de diferentes prácticas como o Círculo e o uso do Bastón da Palabra.

A partir dos 70's no marco da xustiza restaurativa saen as primeiras experiencias coa aplicación dos círculos en Canadá e EE.UU. da man da Iglesia Menonita e en Nova Zelandia e Australia, por mor da revalorización dos sistemas de xustiza tradicionais maoríes. E en 1977 nace o Instituto Internacional para as prácticas restaurativas (IIRP) que amplía o coñecemento e a práctica da xustiza restaurativa a outros ámbitos e dá forma a un conxunto de prácticas restaurativas.

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades

Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsemocions.com/>

QUE SON OS CIRCULOS RESTAURATIVOS?

Os círculos son un elemento básico no repertorio das prácticas restaurativas, sobre todo para fomentar a participación, o coñecemento, e a cohesión entre os membros do grupo. Fomentan unha forma de ser e de relacionarse grupalmente, que levan ao empoderamento individual e colectivo con sentido de pertenza á comunidade

Os círculos proveñen das tradicións dos pobos indíxenas, son procesos que se basean na igualdade entre os participantes e o principio de compartir o poder entre eles en lugar de ter poder sobre os demais. É un regreso á nosa forma orixinal de comunidade, tanto como un modo de crear unha nova forma de comunidade. Non estamos reinventando o círculo, só estamos redescubriendo un antigo proceso de miles de anos que mantivo á comunidade humana xunta e deu forma o seu curso

Creando un espazo seguro que agrupa ás persoas para o diálogo, o intercambio social e a procura de solución para previr e xestionar tensións e conflitos, baixo un esquema de construción conxunta de principios e valores.

Contribúen a fomentar a libre expresión de sentimentos e o intercambio de visións e opinións, e permiten desenvolver a capacidade de escoitar activamente ao outro e aprender a ser conciso, explícito e respectuoso ao falar.

CANDO PODEMOS UTILIZAR OS CÍRCULOS?

- Se existe un conflicto abierto.
- Se todo marcha ben.

- Para traballar a provención (proveernos de ferramentas para transformar conflictos)

- Se é necesario compartir e abordar dificultades.

- Ante a falta de sintonía dentro dun grupo.

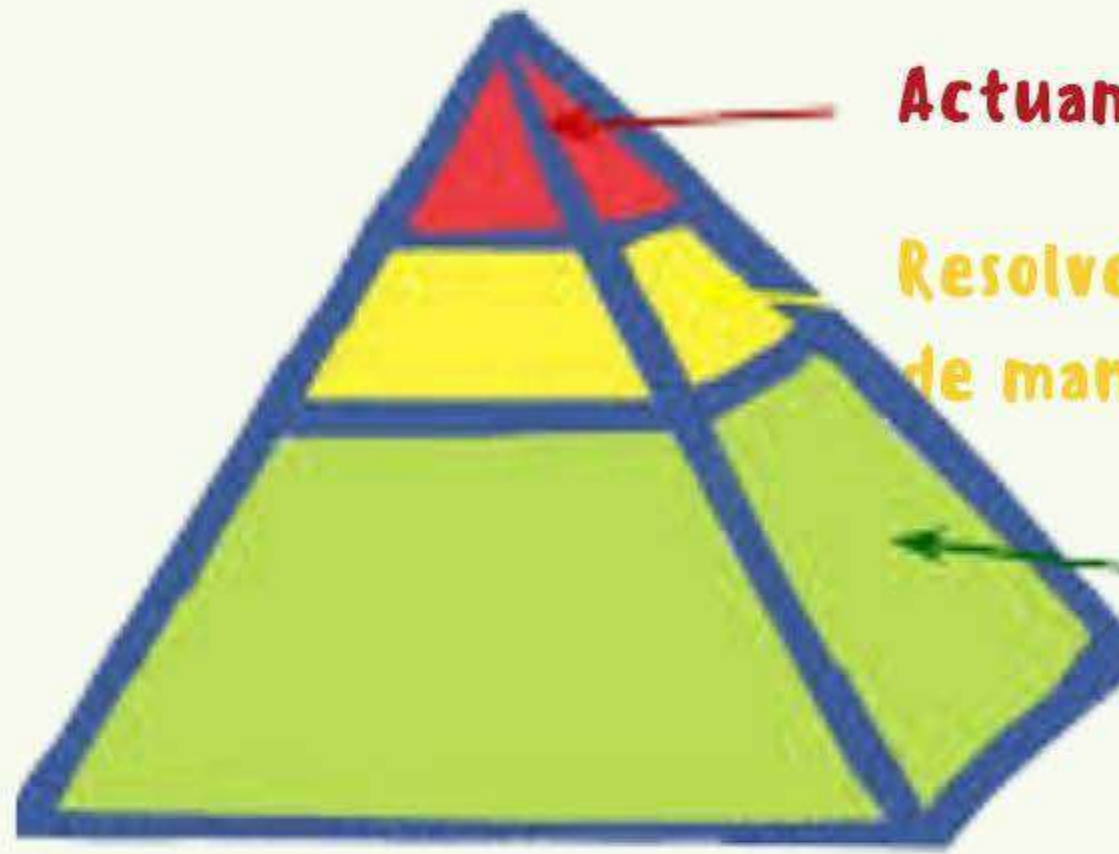
- Para traballar a prevención

- Cohesión grupal
- Sentido de pertenza

- Observa se un deterioro na convivencia.

- Escaleira de Provención: Presentación
n
Coñecemento, Confianza
, Estima,
Comunicación, Toma de

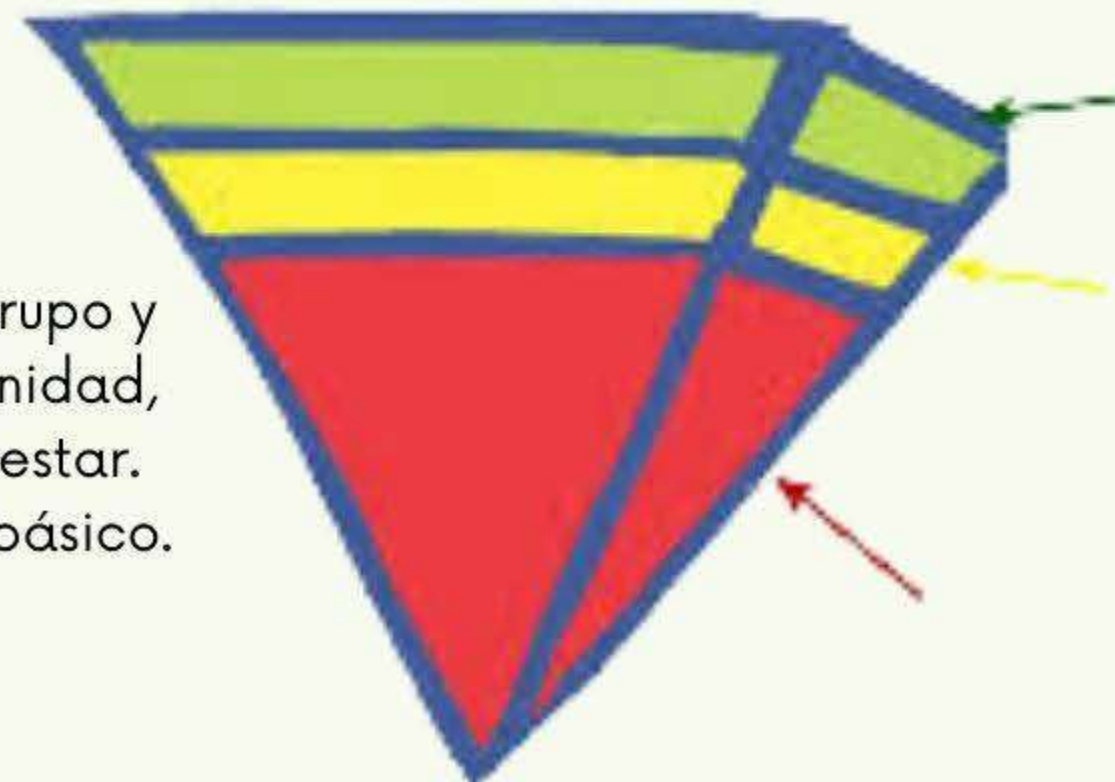
PIRÁMIDE DE LA CONVIVENCIA

Actuamos en conflictos graves

Resolvemos los pequeños conflictos de manera justa y educativa

Fomentamos un buen clima grupal, cohesión y organización, que fomentan la interacción y participación.

Dedicamos poco tiempo a crear vínculos en grupo.

Los pequeños problemas los obviamos, o los resolvemos nosotros.

La convivencia se centra en afrontar situaciones graves

Si promovemos las buenas relaciones en el grupo y el sentimiento de pertenencia a la comunidad, prevenimos muchos conflictos y malestar. Actuar de manera preventiva es básico.

Fuente: Vicenç Rul.lan

Presión, reglas, límites, expectativas, control.

CONTROL

ALTO

BAJO

PUNITIVO

Autoritario
Estigmatizador

CONTRA

RESTAURATIVO

Autoritativo
Respetuoso

CON

NEGLIGENTE

Indiferente
Pasivo

NO

PERMISIVO

Protector - Muy flexible
Paternalista

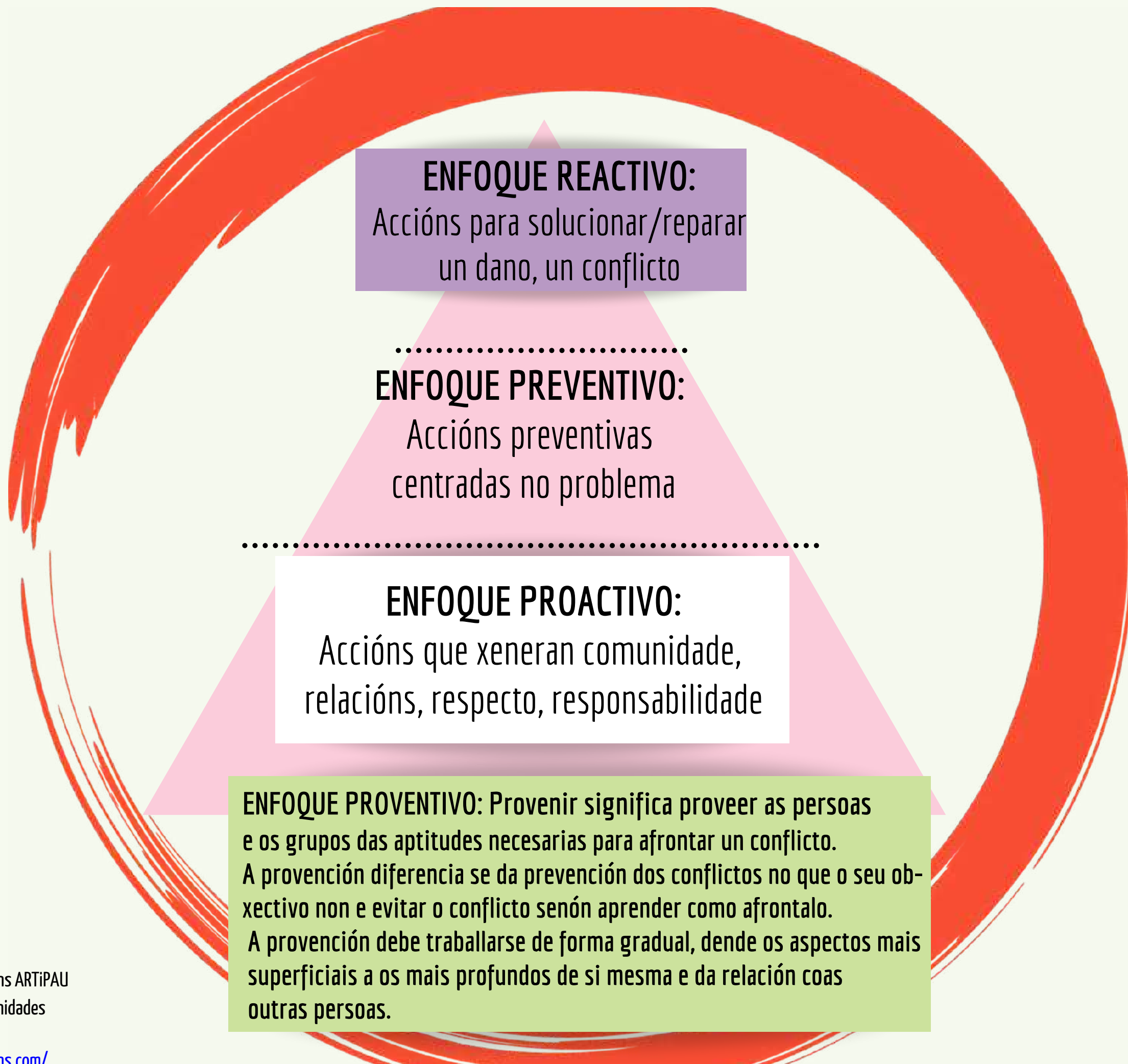
PARA

VENTANA DE LA
DISCIPLINA SOCIAL

APOYO

ALTO

Acompañamiento, motivación, orientación, afecto.

Actividades de provención
<https://escolapau.uab.cat/provencion/>

IDEAS PARA TRABAJAR LA PROVENCIÓN

Trabajar desde el SENTIR, OBSERVAR, TRANSFORMAR.

Trabajar desde la METODOLOGIA SOCIOFECTIVA, con-vivencia: experimentar y vivenciar. Todas las dinámicas son en sí mismas contenido de aprendizaje.

COMUNIDADES
EDUCATIVAS
RESTAURATIVAS

COOPERACIÓN

- Interdependencia positiva
- Objetivo común
- Responsabilidad individual
- Diversidad
- Resiliencia grupal

- Trabajo en equipo
- Responsabilidad compartida
- Construcción de normas por consenso.
- Creatividad

TOMA DE DECISIONES

COMUNICACIÓN

- Escucha activa
- Empatía
- Comunicación no violenta (Yo mensaje)
- Asertividad
- Escucha del silencio
- Silencio del ego

CONFIANZA

- Responsabilidad individual
- Corresponsabilidad
- Seguridad
- Compromiso
- Confidencialidad
- Gratitud

APRECIO- ESTIMA

- Establecimiento de vínculos
- Mirada
- Confianza y respeto en sí mismo
- Aprecio hacía una misma
- Identidad
- Aprecio hacía la otra persona
- Resiliencia

CONOCIMIENTO

- Autoconocimiento
- Autoestima
- Autoobservación
- Conocimiento de la otra persona
- Aceptación de uno mismo y de los demás
- No juicio
- Vinculo

PRESENTACIÓN

Juegos y dinámicas, cada miembro del grupo es reconocido y llamado por su nombre. Presencia. Teoría de las necesidades de Maslow*

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

CANDO VIVO EN COMUNIDADE
SINTO QUE SON ESPUMA DUNHA ONDA
QUE CHEGA A VEIRA PARA ACARICIAR
A AREA, UNHA E OUTRA VEZ.

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
C.V.R Actividad Artística curso on line Convivencia Comunidades Restaurativas julio 2021

5

PRINCIPIOS

MIRADA RESTAURATIVA
POR BELINDA HOPKINS

“

PRINCIPIO 1

Cada persona ten o seu propio e valioso punto de vista.

”

“

PRINCIPIO 2

Os pensamentos inflúen nos sentimentos, e ambos nas accións.

”

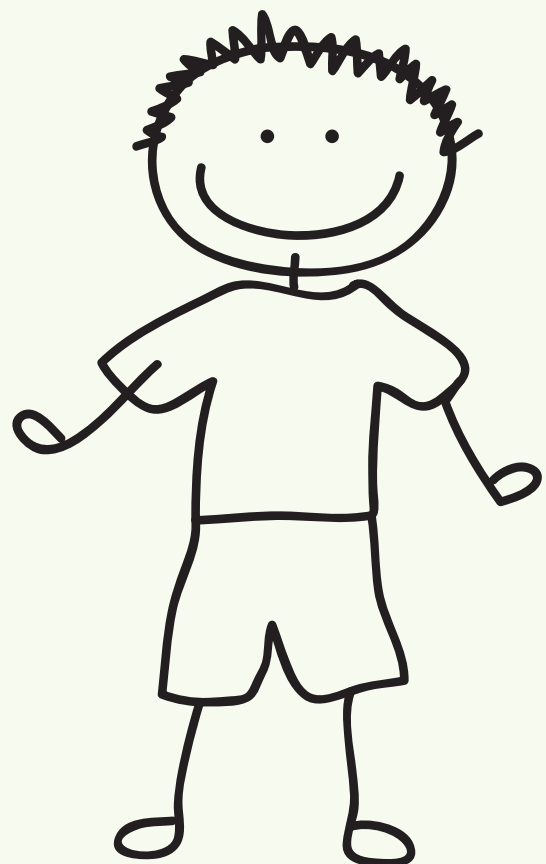

“

PRINCIPIO 3

Pensar en quen pode ser afectado por as nosas accións, desenvolve empatía e consideración.

”

“

PRINCIPIO 4

Cando as necesidades están cubertas, as persoas poden dar o mellor de si mesmas.

”

FONTE: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas & Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

“

PRINCIPIO 5

As persoas afectadas por un problema ou conflito son as que están na mellor posición para darlle resposta.

”

PRINCIPIOS & PREGUNTAS RESTAURATIVAS

“

1. Perspectivas únicas e valiosas,
Percepcións persoais e igualmente
valoradas

Que pasou dende o teu punto de vista?

2. Os pensamentos inflúen nas emocións; e as
emocións a súa vez inflúen nas accións

Que pensabas e sentías naquel momento?; E
desde entón?

3. Empatía e consideración cos demais

A que ou a quen afectou e como?

4. A identificación das necesidades vén antes
que a identificación das estratexias para
satisfacer estas necesidades

Que necesitas para que as cousas se
solucionen e todos poidan avanzar

5, Responsabilidade colectiva polos actos e as
súas consecuencias

Como podes (podemos) dar resposta a estas
necesidades (entre todos)

”

QUE TEMAS ABORDAR?

CÍRCULOS PROACTIVOS

Poden abordar temas como:
A convivencia, os valores e os dereitos, o bo trato, a educación sexual, a igualdade de oportunidades, ¿inclusión-exclusión?, a igualdade de Xénero, os estudos, etc

CÍRCULOS REACTIVOS

Conveñen cando ocorre algún incidente:
 cousas desaparecidas, a impuntualidade reiterativa, tarefas entregadas mal feitas e con retraso, chismes e rumores, competencia e envexa, creación de grupo de poder, etc.

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas& Transformadoras
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

Para profundizar: que e o conflito, paz positiva, non violencia, actitudes ante o conflito e prevención recomendamosche descargar esta guía educativa

Grazas por compartir con nos o impacto da guía unha vez poñala en práctica. A túa opinión e moi importante para seguir elaborando novas guías educativas para traballar nas aulas/comunidades.

DESCARGA
GRATUITA

Conflicto: oportunidad & transformación

 Tel/Whatsapp: +34 657 241 971

 teixintf@gmail.com

<https://www.teixintfildemocions.com>

FUNCIÓN DOS CÍRCULOS

Círculos
Proactivos
ou de
Diálogo

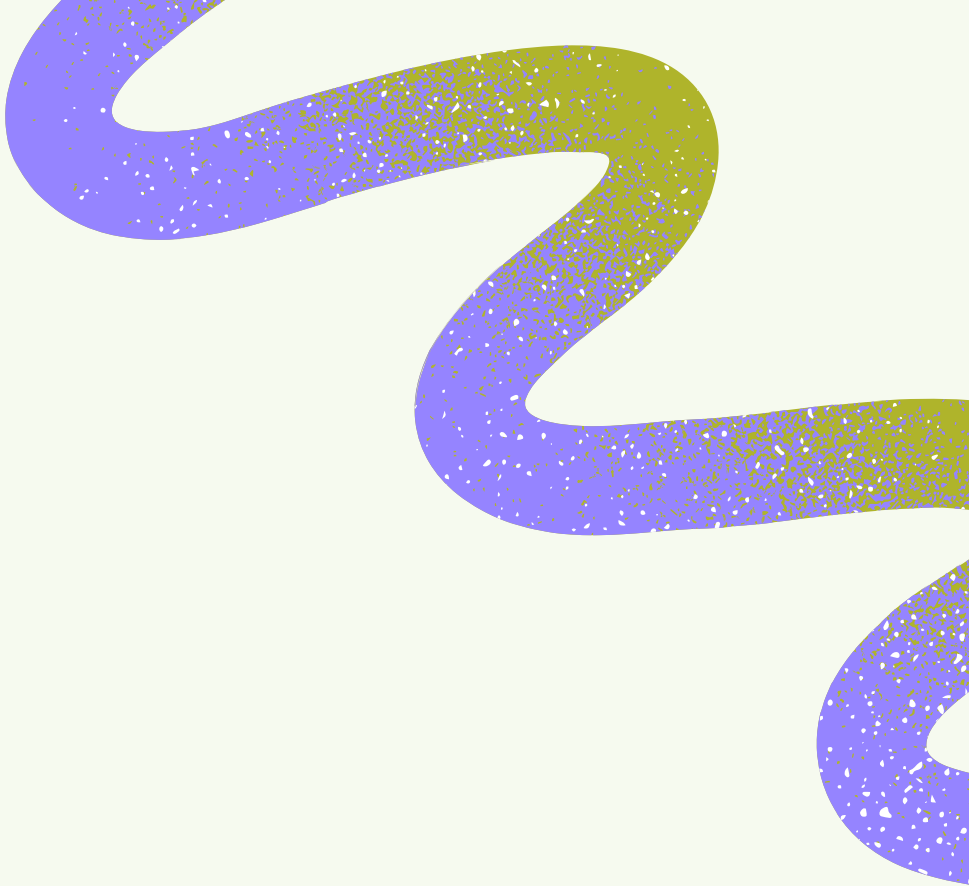

Círculos
Reactivos
OU
Restaurativos

CREAR/TECER
COMUNIDADE&DESENVOLVER
RELACIONES,COHESIÓN SOCIAL
DIVERSIDADE&RECOÑECIMIENTO
PROVENCIÓN&PREVENCIÓN
COMUNICACION
TRANSFORMADORA

PROCESOS
COMUNITARIOS&PREVENTIVOS&
RESPONDER A CONDUCTAS
INDEBIDAS, PROBLEMAS
CONFLICTOS&RESTAURAR
DANOS&ASUMIR
RESPONSABILIDADES

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas& Transformadoras
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

"Nos círculos expresamos o que de verdade sentimos, vemos que temos moito en común cos demais sen sabelo. Tamén aprendemos a respectar as opinións dos demais como eles respectan a nosa, O que facemos é retirar cadeiras e mesas, collemos un aro que serve como micrófono e cando ti o tes, tes a quenda de palabra para que ti fales e os demais te escóiten"

TESTEMUÑO ESTUDANTE 12 ANOS

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas& Transformadoras
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

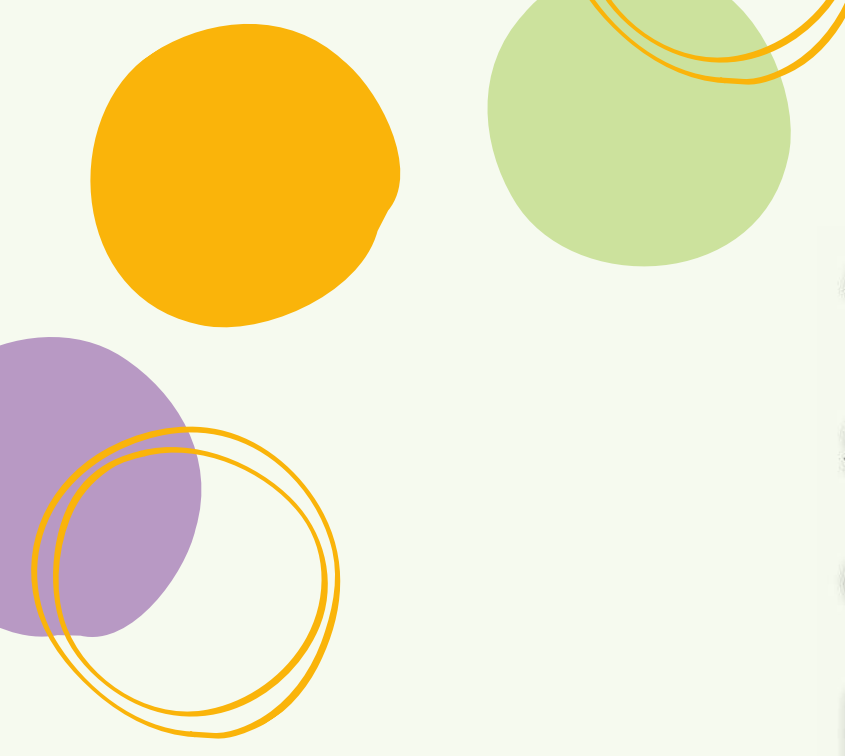
CARACTERÍSTICAS

- Pódese desenvolver e iniciar ou rematar unha actividade, ou un periodo de tempo, por exemplo o inicio do día, o finalizar a semana.
- Tamén podrá ter como obxecto a evitación de futuros conflitos

- Están dirixidos a conformar ou consolidar unha comunidade ou grupo a través de mellorar o coñecemento mutuo.

- Propician intercambio entre todos os membros con obxectivo de que todos se poidan coñecer mellor.
- Brindan un espazo para expresar ideas, sentimentos, estados de ánimo para xerar confianza e entendemento.

“Nos círculos non se xulga e o que se comparte e fálase neste espazo queda para os participantes, non sae do circulo. Para min, das cousas máis importantes é que nos prepara para aprender os uns dos outros. Cando todos estamos ben, estamos a punto, para dar o mellor de nos mesmas/os

TESTEMUÑO PROFESORA EDUCACIÓN SECUNDARIA

"O círculo restaurativo é algo que che axuda a solucionar os teus problemas e que fai que comprendas as cousas e axúdache nos problemas do día a día. Por exemplo: Se es unha persoa que non sabe como facer fronte aos problemas pódete axudar a resolvelos ou a buscar solucións para que a solución sexa a mellor posible desde a non violencia"

TESTEMUÑO ESTUDANTE 12 ANOS

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades

Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

MENSAXE EU- MENSAXE TI (CNV)

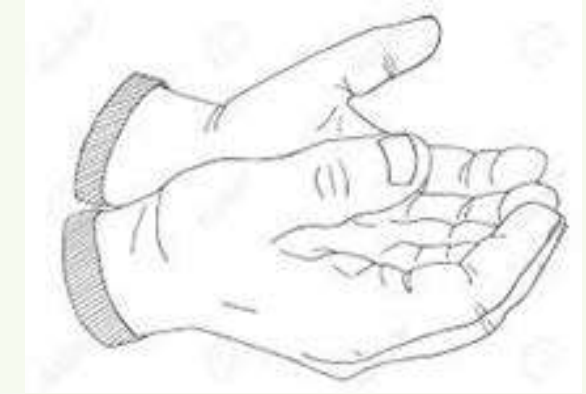
- A Comunicación Non Violenta (Rosenberg) e unha maneira de expresarse e de dialogar que facilita a comprensión entre as persoas
- Un aspecto que traballa e a identificación de sentimentos e necesidades

- **CANDO** Que situación nos afecta (Conducta ou actitude que che molesta)
- **SINTOME** Qué sentimentos nos provoca esta situación. (Como describimos os sentimentos, sentimentos que nos xenera)
- **PORQUE** Nos afecta desta maneira (Manifestamos necesidades humanas, efectos que teñen no teu día conducta/actitude)
- **E ME GUSTARIA** Manifestamos o que queremos con asertividade (Petición, qué pedimos a outra persoa, vías positivas para a solución, **NON EXIXENCIA**)

MENSAXE EN PRIMEIRA PERSOA

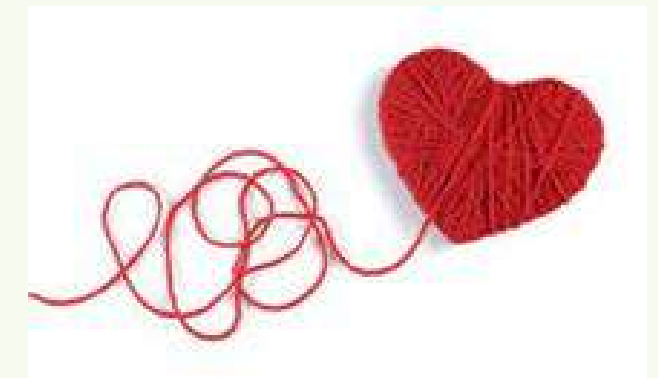
PETICIÓN

NECESIDADE

SENTIMENTO

OBSERVACIÓN

NON XUICIO

SENTIMIENTOS (de las personas)

Cuando nuestras necesidades están satisfechas

AFECTO
Afectuosa
Amorosa
Cariñosa
Compasiva
Comprensiva
Simpática
Tierna

INSPIRACIÓN
Impresionada
Inspirada
Maravillada
Parada

CONFIANZA
Capaz
Confiada
Fuerte
Ilusionada
Orgullosa
Receptiva
Segura

ESPERANZA
Alentada
Esperanzada
Expectante
Optimista

PAZ
Aliviada
Sosegada
Calmada
Centrada
Cercana
Cómoda
Contenta
Desahogada
Despreocupada
Lúcida
Plácida
Realizada
Relajada
Satisfecha
Serena
Tranquila

ENTUSIASMO
Animada
Apasionada
Entusiasmada
Estimulada
Excitada
Fascinada
Ilusionada
Impresionada
Sorprendida

INTERÉS
Abierta
Atenta
Atraída
Comprometida
Curiosa
Decidida
Dispuesta
Inspirada
Interesada
Intrigada
Involucrada
Motivada

EUFORIA
Eufórica
Exultante
Efusiva

DESCANSO
Descansada
Refrescada
Renovada
Reposada
Restaurada

FELICIDAD
Alegre
Complacida
Feliz
Gozosa
Placentera

GRATITUD
Agradecida
Conmovida
Emocionada
Generosa
Plena

Cuando nuestras necesidades no están satisfechas

DESCONEXIÓN
Aburrida
Afectada
Aislada
Apática
Desconectada
Desidiosa
Distante
Fría
Indiferente

CONFUSIÓN
Bloqueada
Confusa
Desorientada
Dividida
Dudosa
Escéptica
Espesa
Indecisa
Paralizada
Pensativa
Perdida
Perpleja
Vacilante

AVERSIÓN
Asco
Desdeñosa
Horrorizada
Desprecio
Odio
Repugnada

IRRITACIÓN
Consternada
Frustrada
Impaciente
Irascible
Irritada
Malhumorada
Molesta

TENSIÓN
Ansiosa
Conmocionada
Desbordada
Estresada
Irritable
Nerviosa
Sobrecargada
Sobrepasada
Tensa

TRISTEZA
Decepcionada
Deprimida
Desanimada
Desgraciada
Desilusionada
Infeliz
Triste

VULNERABILIDAD
Frágil
Impotente
Insegura
Sensible
Tímida
Vulnerable

MIEDO
Acongojada
Asustada
Atemorizada
Aterrorizada
Desconfiada
Pánico
Preocupada

INQUIETUD
Agitada
Agobiada
Alarmada
Arrepentida
Avergonzada
Desconcertada
Escandalizada
Incómoda
Inquieta
Intranquila
Preocupada
Sobresaltada
Sorprendida
Temblosa

CANSANCIO
Abatida
Agotada
Cansada
Débil
Dolorida
Fatigada
Afligida
Angustiada
Desconsolada
Deshecha

ANHELO
Añorada
Celosa
Deseosa
Envidiosa
Melancólica
Nostálgica
Sola

FALSOS SENTIMIENTOS (Juicios)

Abandonada, Acosada, Amenazada, Atacada, Censurada, Coaccionada, Desacreditada, Despreciada, Engañada, Estafada, Excluida, Explotada, Humillada, Ignorada, Infravalorada, Juzgada, Presionada, Rechazada, Reprochada, Ridiculizada, Traicionada, Utilizada

DICCIONARIO GALEGO

Resignación: ¡ay que carallo!

Indignación: ¡que carallo!

Cachondeo: ¡bueno, carallo, bueno!

Desplante: vai ó carallo

Inquisitivo: ¡que carallo é!

Contrariedad: tócate o carallo

Cansancio: deixate de caralladas

Ofensa: este carallo é parvo!

Templanza: ¡cálmate, carallo!

Amenaza: ven, carallo, ven

Negación: non, carallo, non

Negación rotunda: nin carallo nin nada

Juramento: ¡me cago no carallo!

Alabanza: é un home de carallo

Duda: o carallo vintenove

Extrañeza: pero ¿que carallo pasa?

Desprecio: pásamo por debaixo do carallo

Animoso: dalle, carallo, dalle

Caprichoso: saíume do carallo

Cualitativo: non vale un carallo

Valorativo: róncale o carallo

Fatalidad: ten carallo a cousa...!

Agotamiento: xa estou ata o carallo

Picardia: o caralliño

Metereología: fai un tempo do carallo

Lejanía: no quinto carallo

Seguro que o entendes, aínda que non fales galego

Inventario de necesidades

Esta lista no es completa, ámate a completarla.

CONEXIÓN

Aceptación
Agradecimiento
Coherencia
Colaboración
Compasión
Comunicación
Conocer y ser conocidx
Conexión
Confianza
Consideración
Cooperación
Empatía
Entender y ser entendidx
Estabilidad
Inclusión
Interconexión
Pertenencia
Realidad compartida
Reciprocidad
Respeto/autorrespeto
Seguridad emocional
Ver y ser vistx

CERCANÍA

Afecto
Amor
Apoyo
Calidez
Cercanía
Compañía
Comunidad
Contacto físico
Cuidado
Delicadeza
Interdependencia
Intimidad
Placer
Proximidad
Reconocimiento

CELEBRACIÓN

Alegría
Celebración
Diversión
Humor

SENTIDO

Aprendizaje
Auto-expresión
Capacidad
Claridad
Clausura
Commemoración
Comprensión
Consciencia
Contribución
Creatividad
Crecimiento
Descubrimiento
Duelo
Efectividad
Eficacia
Esperanza
Estímulo
Exploración
Importar
Participación
Realización
Reto
Objetivo
Variedad

BIENESTAR FÍSICO

Abrigo
Agua
Aire
Alimento
Comodidad
Descanso/sueño
Espacio
Expresión sexual
Intimidad
Movimiento/ejercicio
Protección/refugio
Seguridad
Silencio

AUTONOMÍA

Elección
Espacio
Espontaneidad
Independencia
Libertad
Respeto

INTEGRIDAD

Autenticidad
Honestidad
Identidad
Presencia
Sinceridad
Solidaridad
Transparencia

PAZ

Armonía
Belleza
Comunión
Equilibrio
Espiritualidad
Igualdad
Inspiración
Orden
Quietud
Soledad
Tranquilidad

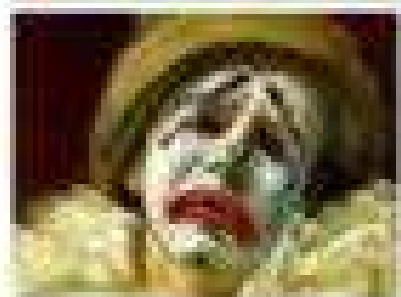
Los cuatro componentes de la Comunicación No Violenta

Observación

Poder observar una situación dada lo que hacen y dicen los demás y no incorporar juicio ni evaluación.

Sentimiento

Luego de realizar esta observación, comprobamos como nos sentimos.

Necesidad

Ahora relacionamos esos sentimientos con nuestras necesidades y vemos cuales guardan relación.

Petición

Es lo que esperamos que haga el otro, para enriquecer la vida de ambos.

EL CAMÍ DE L'EMPATIA

AUTOEMPATIA

Què passa?	OBSERVO LA SITUACIÓ I SUSPENC ELS MEUS JUDICIS
Què sento?	PARO ATENCIÓ ALS MEUS SENTIMENTS I EMOCIONS
Què és important per mi?	CONNECTO AMB LES MEVES NECESSITATS
	PENSO QUÈ PODRIA DEMANAR O PROPOSAR-ME per satisfer les meves necessitats
	SI DEMANO ÉS: -CONCRET -ACCEPTO UN NO (busco el sí) -EXPRESSO EN +

ACOMPANYAMENT EMPÀTIC

T'ESCOLTO I SUSPENC ELS MEUS JUDICIS
PARO ATENCIÓ ALS TEUS SENTIMENTS I EMOCIONS
CONNECTO AMB LES TEVES NECESSITATS
ESCOLTO QUÈ EM DEMANES I OBSERVO com EM SENTO EN RELACIÓ a les teves necessitats
NO: -DONO SOLUCIONS -ACOSELLO -CONSOLO -EXPLICO LA MEVA -RELATIVITZO

COM ET SENTIS?
ET SENTIS...?
QUÈ ÉS IMPORTANT PER TU?
NECESSITES...?

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Guia educativa: Con-vivencia Comunitats
Restauratives & Transformadoras
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

COMO FUNCIONAN OS CÍRCULOS?

Utilizamos un obxecto simbólico que nos axudará a regular a comunicación dentro do grupo. A persoa que suxeita o obxecto do diálogo é quen ten a quenda de palabra nese momento, o grupo debe prestar atención. O obxecto pasará por todo o círculo. O silencio é unha opción válida.

A comprensión mutua lógrase a través do diálogo profundo e para iso tanto a escoita como a expresión a través da fala son moi importantes. Cada Círculo ten un propósito específico que se transmite ao grupo a través de pregunta ou tema. Este preséntase no principio do círculo e pódese ir lembrando, para axudar a enfocalo, se é necesario.

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas & Transformadoras
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

QUE OBXECTO PODERÍAMOS UTILIZAR NESTE GRUPO?

COMO IMPLEMENTAR OS CÍRCULOS RESTAURATIVOS NO NOSO GRUPO?

- Crear un espazo seguro que agrupa ás persoas para o diálogo, o intercambio social e a procura de solución para previr e xestionar tensións e conflitos, construción conxunta de principios e valores.
- Fomentan a libre expresión de sentimentos e o intercambio de visións e opinións, e permiten desenvolver a capacidade de escoitar activamente ao outro e aprender a ser conciso, explícito e respectuoso ao falar. Aprendizaxe de escóitaa atenta e empática.

Círculo inicial

- Colocamonos todas e todos en círculo.
- Temos un obxecto para falar: O que o ten fala e os demais escoitan con respecto.
- O obxecto se vai pasando o redor do círculo.
- Hai unha persoa que facilita e formula algunha destas preguntas ou as que considere apropiadas para o grupo:

ESCOLLE UNHA PREGUNTA:

1. Se foras un animal, cal che gustaría ser e por qué?
2. Que me gustaría que ocorrese hoxe?
3. Que personaxe de conto, historia... che gustaría ser.
4. Se foses un héroe ou heroína, que poderes gustaríame ter?
5. "Hoxe sintome coma o sol porque sinto ledicia" (fenómeno metereolóxico/ cómo me sinto)
6. Penso nunha persoa que me fixo un favor e quero darlle as grazas.

Preparar os círculos

Instituto Euclides. Pineda de Mar 2020

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

PREGUNTAS PARA CIRCULOS

A pregunta indica o propósito do Círculo. É importante pensar cal e a pregunta axeitada, e clave para enfocar o círculo.

- Comparte unha cualidade que máis admiras dunha persoa?
- Que personaxe histórico gustaríache ser e por que?
- Que é o mellor que sabes facer e por que?
- Algunha cousa que che gustaría mellorar da túa persoa
- Algunha cousa que che fai sentir feliz
- Cando foi a última vez que fixeches algo por primeira vez...
- Unha rosa e unha espiña
- Como te sentes agora a partir dunha cor.
- Unha muller que marcasse a túa vida.
- Unha persoa que queiras agradecerlle algo que fixese por ti.
- Unha experiencia que non esqueces e lembrás a miúdo.

Algunhas ideas para seleccionar a pregunta adecuada:

- É relevante para as persoas presentes?
- Teño interese en saber a resposta?
- Se creo que xa sei a resposta que me darán, quizais deba escoller outra pregunta.
- É unha pregunta incitadora e motivadora? Dá ganas de respondela?
- É unha pregunta aberta que dá pé a respostas xenuínas, máis aló dun si ou un non?
- É clara? Enténdese?

Círculos de diálogo & restaurativos

QUE NOS OFRECEN OS CÍRCULOS?

Brindan a oportunidade de falar e de escoitar as voces de todas as persoas presentes.

Permite as persoas contar todas as súas historias e ofrecer as súas propias perspectivas.

" Eu son unha persoa que lle custa controlarse e cando fago os círculos é verdade que quedas máis tranquilo e aliviado e axudoume a saber que non hai que actuar desde a violencia, que hai máis solucións ademais da violencia "

"Esa reunión fíxome recapacitar sobre cales foron os erros e aprendín que...que foi o que fixen mal e logo te sentes mellor. Cando fas un círculo, quedas aliviado e mellor"

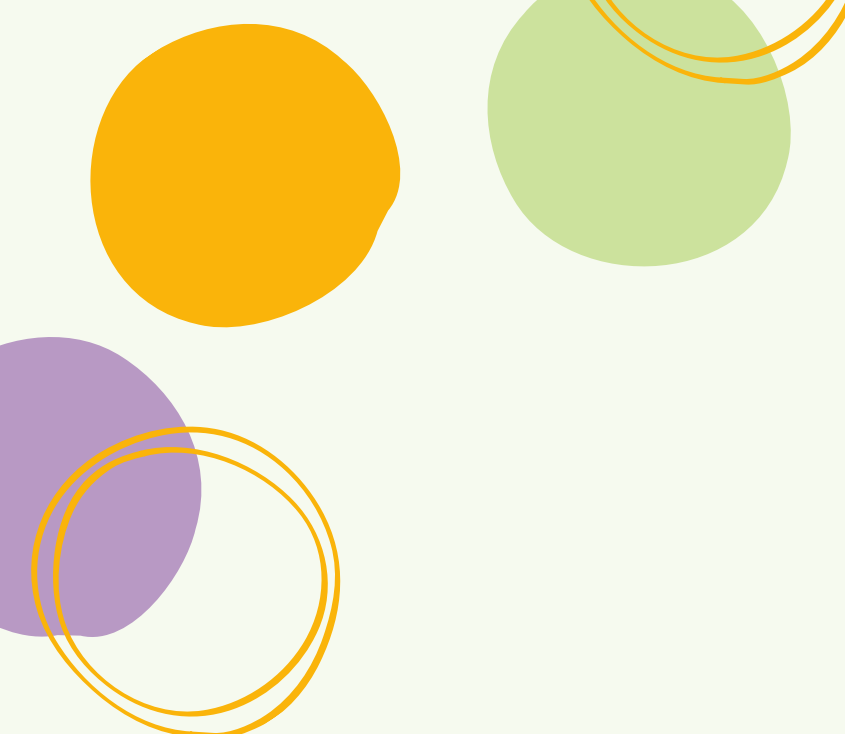
TESTEMUÑO ESTUDANTE 12 ANOS

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades

Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

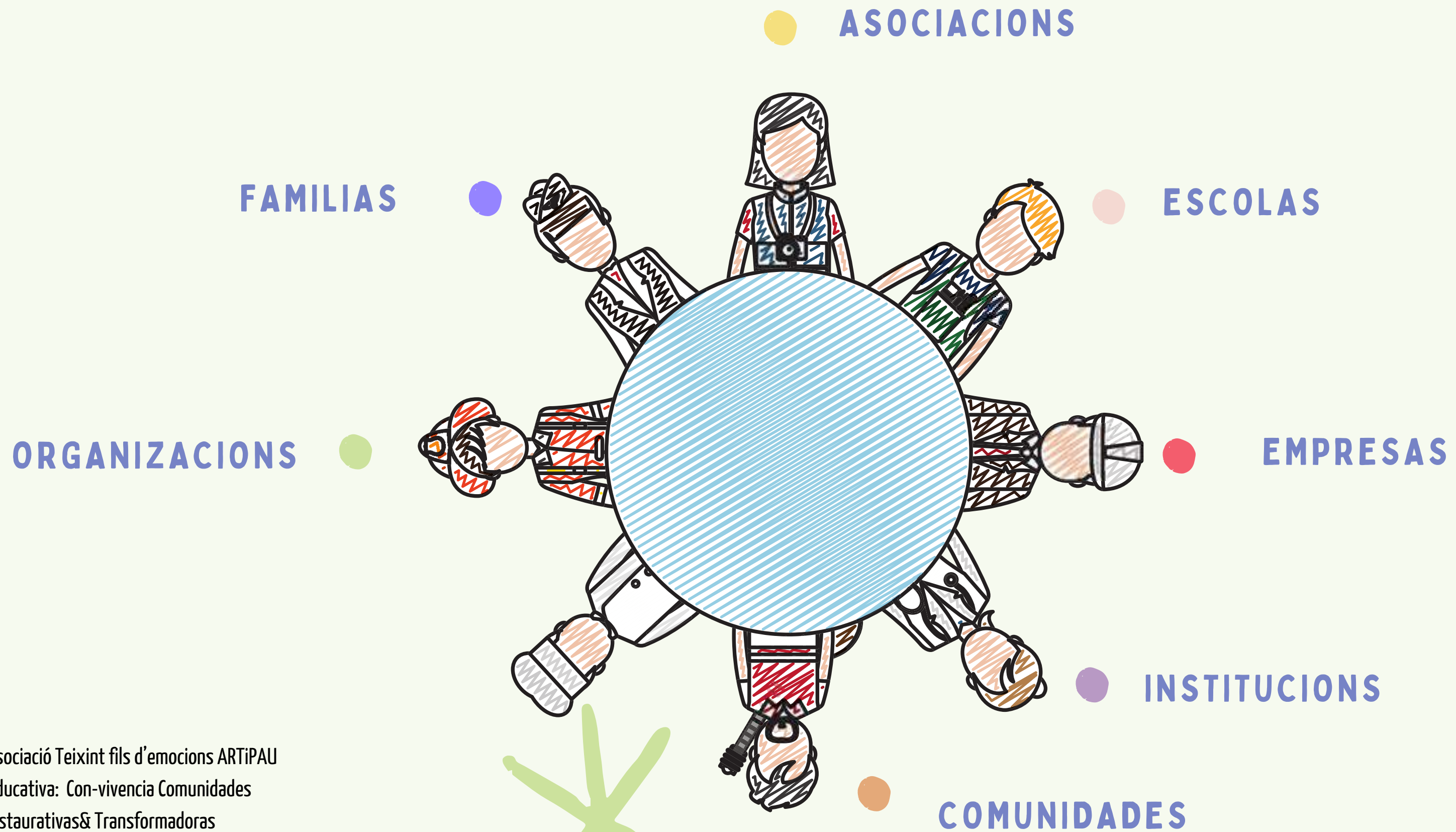

“Os círculos restaurativos utilízooos sobre todo nos espazos de tutoría na aula. É un espazo de diálogo e eles saben que podemos expresar o que queiramos, que todos teñen cabida.

Nese momento alumno e profesor pasan ao mesmo nivel. É un momento de escoita que xenera confianza e fai que as relacións e o clima sexa moi positivo”.

**TESTEMUÑO PROFESORA EDUCACIÓN
SECUNDARIA ESO
BARCELONA (CATALUÑA)**

ONDE PODEN UTILIZARSE?

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

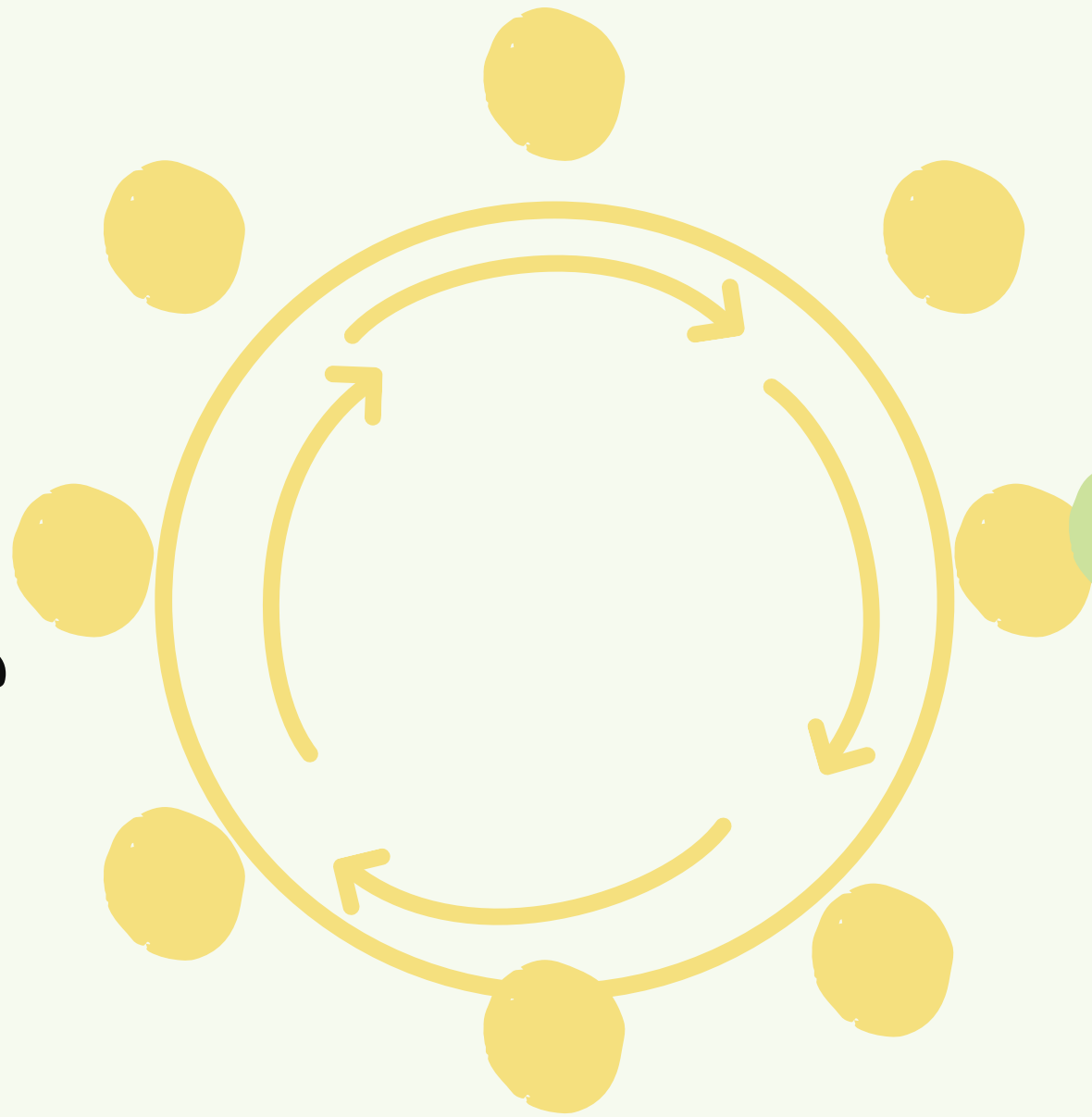
Guia educativa: Con-vivencia Comunitats
Restauratives & Transformadores

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

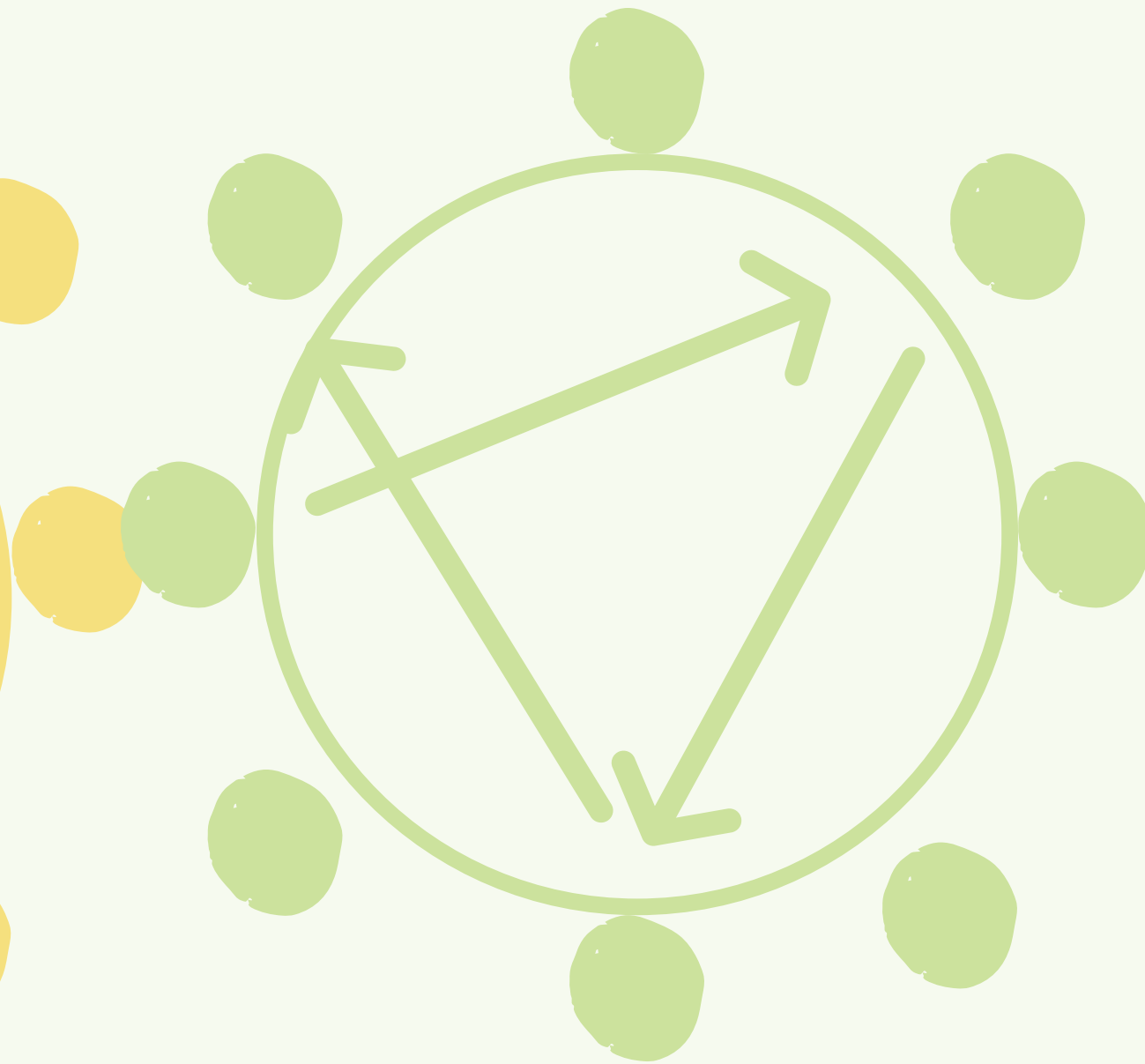
ENFOCAR OS CIRCULOS DE..

- Inicio (como estás hoxe, unha comida que che gusta, ...)
- Clausura (algo que che gustou, sorprendeu ou aprendiches hoxe)
- Formación de grupo (actividades para coñecernos mellor, para expresar sentimentos)
- Normas de aula (que cousas fan que podamos convivir mellor, como foi o cumprimento da norma...)
- Valoración do grupo (As cousas están a funcionar, cousas que se poden mellorar,...)
- Metas persoais (algo que te propós para esta semana, como foi o que te propuxeches a semana pasada)
- Proactivos (como deberiamos actuar se nos poñemos nerviosos, se non sae o traballo, se non sabemos como facer algo, ...)
- Pequenos conflitos (que pasou, como sentimos cando algún ri de nós, cando alguén non fai o traballo, cando nos rifan, ...)
- Círculos de amigos,

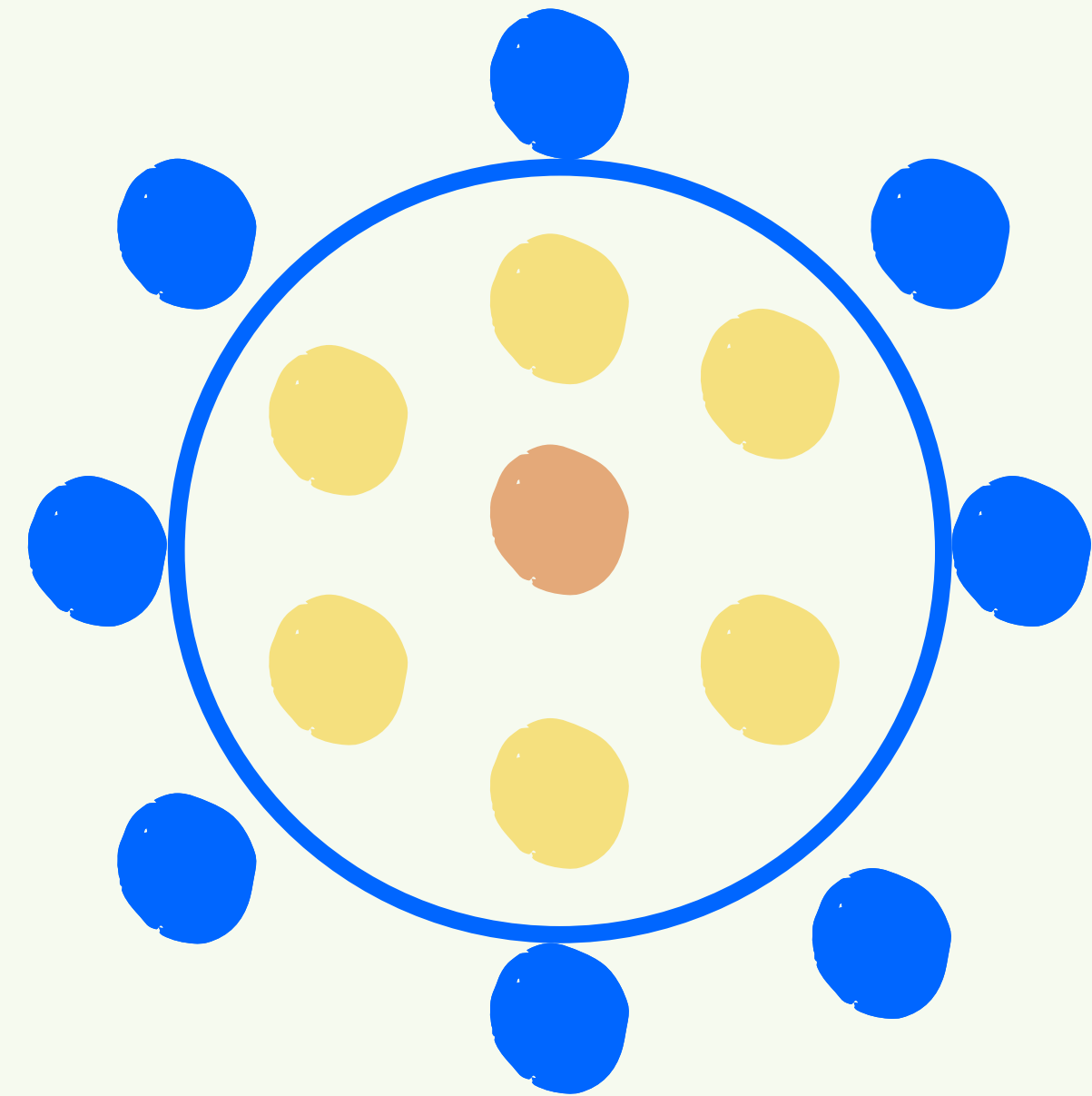
TIPOS DE CÍRCULOS

CÍRCULO SECUENCIAL

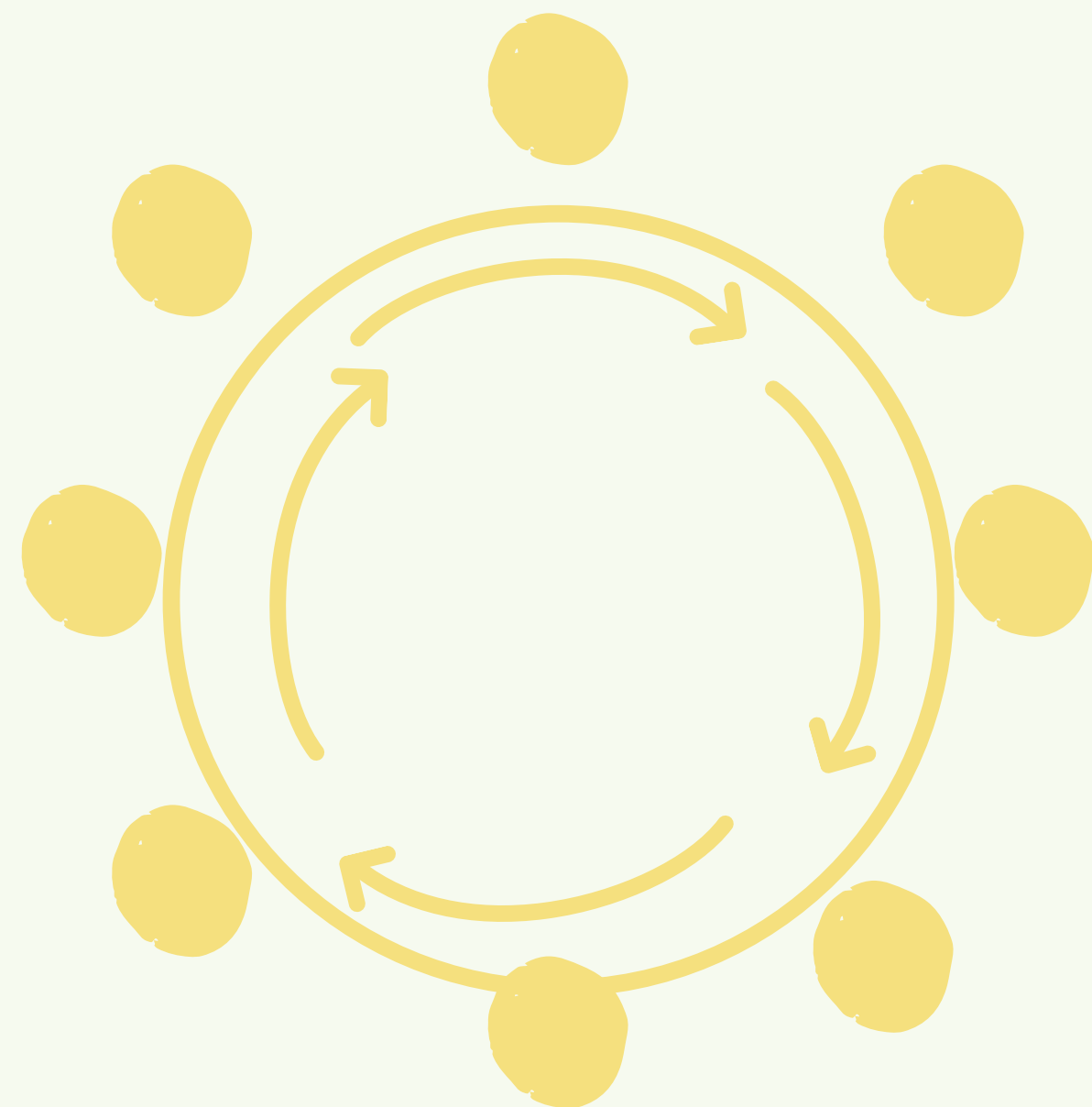

CÍRCULO NON SECUENCIAL

O ACUARIO

TIPOS DE CÍRCULOS

**CÍRCULO
SECUENCIAL**

Ofrece a oportunidade a cada participante do círculo poder expresarse e que a súa voz sexa escoitada polos demais. Cada un ten o seu tempo para intervir. A persoa facilitadora fai unha pregunta ou expón unha situación ou un tema de discusión e os e as participantes van respondendo cada unha á súa quenda, da dereita á esquerda ou á inversa. Se se usa un obxecto de diálogo, este pasarase de persoa a persoa para indicar quen ten a palabra nese momento.

- **AXUDA A: COÑECERNOS**
- **FORTALECER VÍNCULOS**
- **INICIAR OU PECHAR UNHA ACTIIDADE**
- **MONITOREAR O ESTADO DO GRUPO**
- **ABORDAR UN TEMA OU SITUACIÓN**

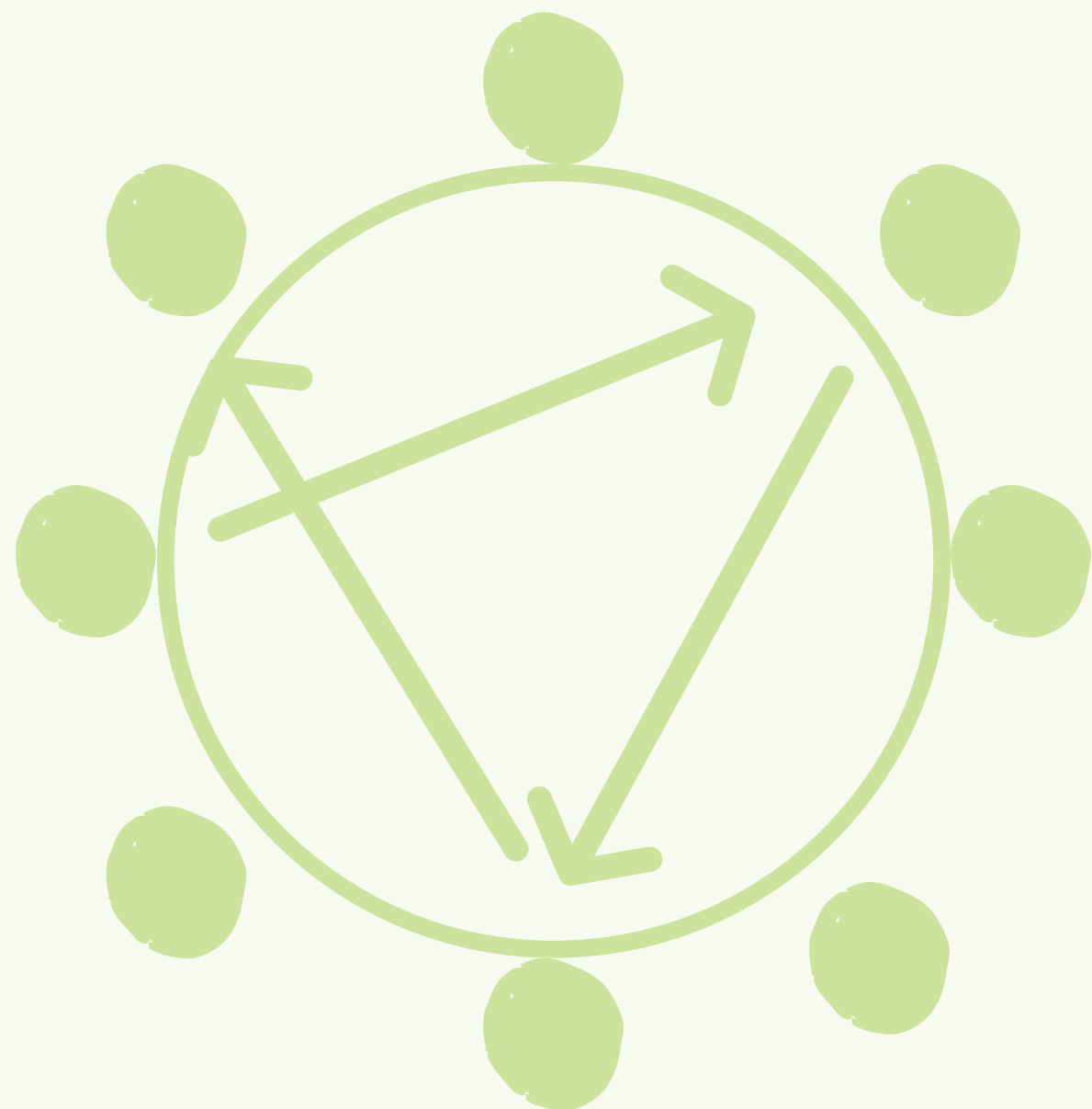
Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades

Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

TIPOS DE CÍRCULOS

**CÍRCULO NON
SECUENCIAL**

É un círculo que se desenvolve de forma máis libre. Aínda que tamén este tipo de círculo ofrece a oportunidade a todos de expresarse, só farano as persoas que desexan facelo, solicitando previamente a palabra, levantando a man. A conversación vaise desenvolvendo pasando a palabra dunha persoa á outra, sen orde específica. Desta maneira, falan soamente as persoas que teñen que dicir ou compartir algo co grupo.

- **EVALUAR UNHA ACTIVIDADE**
- **ABORDAR TEMAS ESPECÍFICOS**
- **COMPARTIR COÑECEMENTOS E EXPERIENCIAS**
- **PROMOVER REFLEXIONS E APRENDIZAXES.**
- **REALIZAR CHOIVA DE IDEAS**

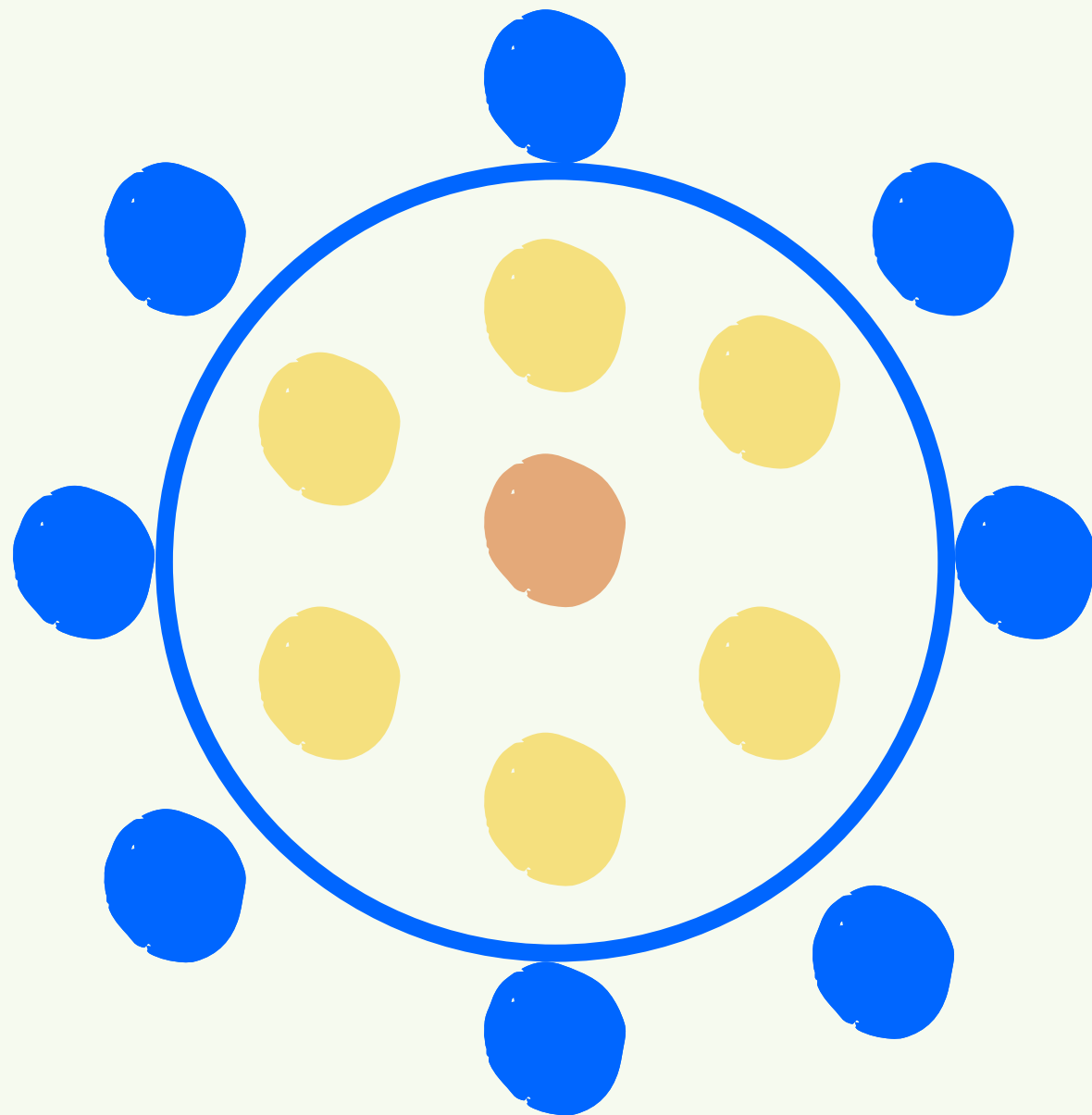
Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades

Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

TIPOS DE CÍRCULOS

O ACUARIO

É un tipo de círculo que convén particularmente cando integra un número elevado de participantes, maior a 35 persoas. O acuario é constituída por dous círculos: Un círculo interior, que se chama "círculo activo", e un círculo exterior que rodea o círculo interior que se chama o "círculo dos observadores". O círculo interior pode funcionar como un círculo secuencial ou non secuencial e ten a peculiaridade de ter unha cadeira libre (baleira) dentro.

Esta cadeira libre permite que un participante do círculo exterior (observador) poida nun momento dado levantarse para sentar nesta cadeira, expresar o que ten que dicir e logo volver ao seu lugar de orixe, deixando novamente a cadeira libre para que outro participante do círculo exterior poida, se o desexa, achegarse e compartir o seu punto de vista tamén

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU

Guia educativa: Con-vivencia Comunidades

Restaurativas& Transformadoras

<https://www.teixintfilsemocions.com/>

ROL DA PERSOA FACILITADORA

Durante a facilitación dun círculo, a persoa facilitadora debe procurar:

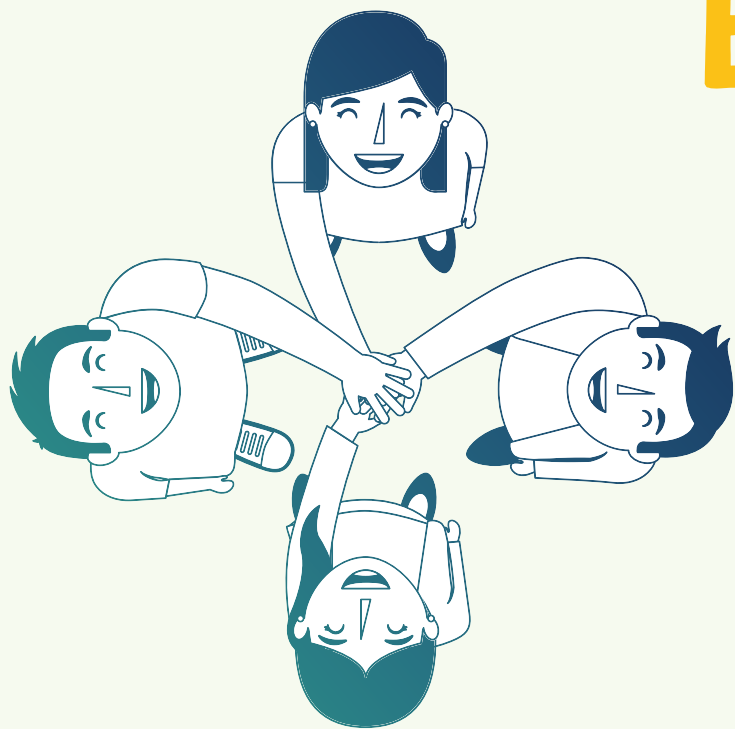
- Dar Exemplo
- Xerar confianza
- Crear un ambiente seguro
- Aceptar as diferentes posicións e intereses
- Manter o enfoque e a motivación
- Velar polo benestar dos integrantes do círculo
- Aceptar e incluír as diferenzas étnicas e culturais
- Utilizar rituais
- Usar unha peza para o diálogo

Fuente: Jean Schmitz

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Casa per la pau. Casa Flors Sirera. Manresa
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

ESTRUCTURA E DESEÑO DO CÍRCULO: COMO O FAREMOS?

Espazo do ritual, preparación espazo & círculo, do grupo, actividades previas

RONDA DE INICIO

Unha pregunta sinxela, co obxectivo de romper o xeo, coñecemos mellor e fomentar a complicidade.

DINÁMICA PARA MESTURARSE

Actividade recreativa que nos fai cambiar de lugar, polo que traballamos con novas persoas.

TEMA OU ACTIVIDADE PRINCIPAL

Preguntas contidos académicos & reflexivos que promoven pensamento crítico .
Pódense utilizar dinámicas 1,2,4 ,
construción coñecemento colectivo

DINÁMICA ENERXIZANTE

Facemos un xogo que nos fai rir, cargar baterías e que nos una un pouco máis. Movemento e enerxía

RONDA DE PECHE

É moi importante recoller que pasou no círculo. Unha pregunta de valoración: algo que me levou, ou que me gustou, ou que aprendín.

É IMPORTANTE PREPARAR OS CÍRCULOS, AS PREGUNTAS E COMO FACILITALOS

FACEMOS MEMORIA

ACTITUDE PREVENTIVA&PROVENTIVA E RESTAURATIVA

- ✓ Actitude cooperativa e restaurativa
- ✓ Responsabilizarme de comunicarme de forma non violenta.
- ✓ Centrarme en necesidades e non en posturas. Coidar as persoas e afrontar os problemas.
- ✓ Estar disposta a discrepar e a que discrepen conmigo.
- ✓ Apertura a recoñecer o “diferente” superando estereotipos.
- ✓ Dispoñibilidade a empatizar co outro e cambiar a miña percepción.
- ✓ Actitude permanente de aprendizaxe
- ✓ Actitude aberta para crear novas posibilidades e expresions artísticas individuais e colectivas.

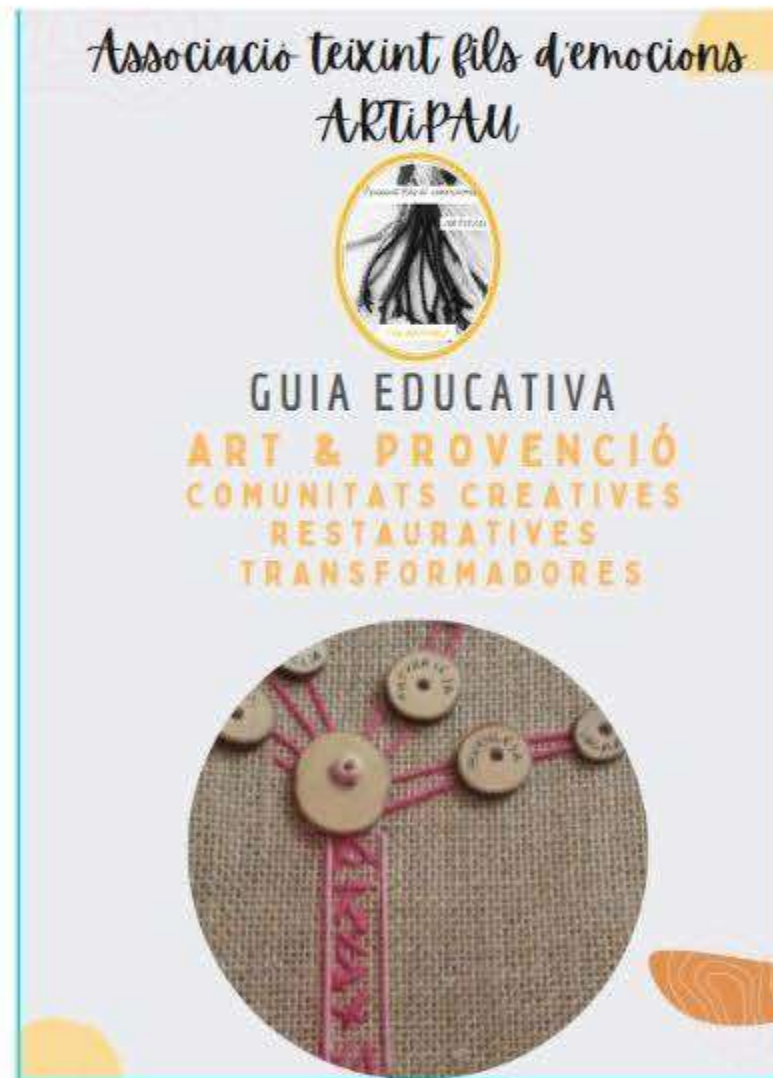
A actitude é unha pequena cousa que fai unha gran diferenza.

Fuente: Associació Teixint fils d'emocions ARTiPAU
Guia educativa: Con-vivencia Comunidades
Restaurativas& Transformadoras
<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

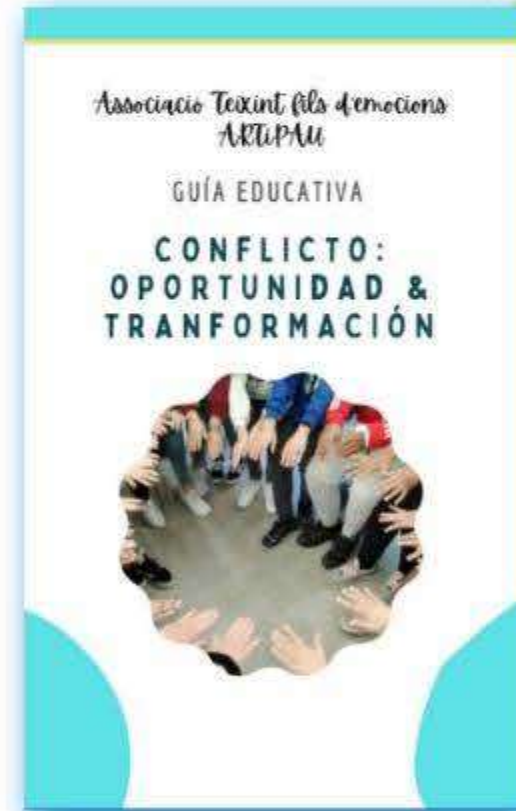
GUIES EDUCATIVES TEIXINT FILS D'EMOCIONS ARTIPAU

03

01

info@teixintfilsdemocions.com

Conflicte: oportunitat & transformació

Aquesta guia gira al voltant del **conflicte**, al seu reconeixement com un fet inherent a les relacions humanes i la seva potencialitat per generar canvis

Translate »

02

34 657 241 971

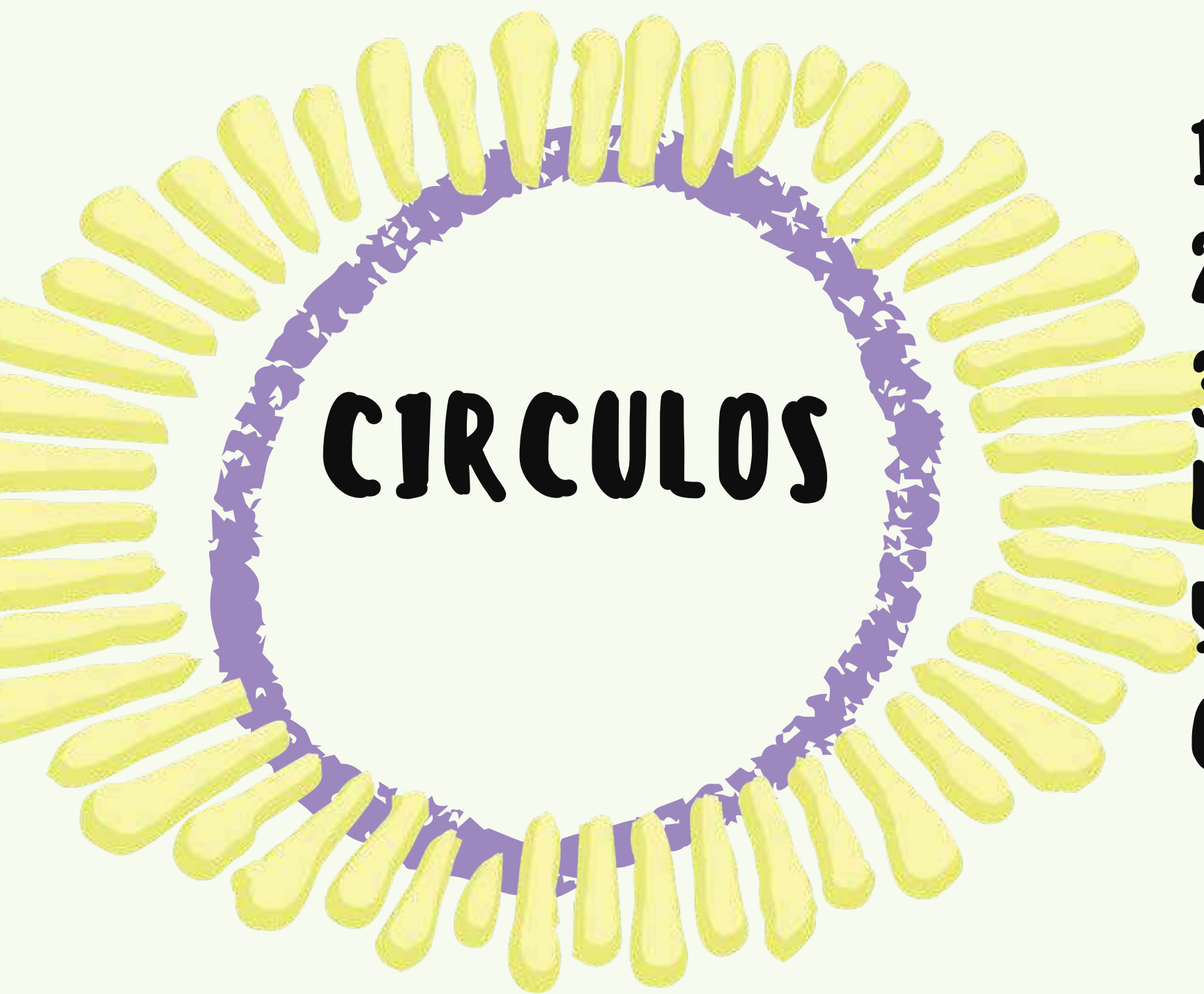

Comunitats restauratives transformadores

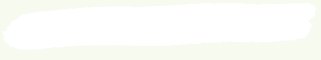
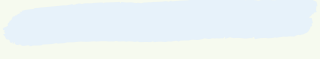

Aquesta guia proposa una nova mirada per regular la convivència des de les pràctiques restauratives fent possible el ple desenvolupament de les persones als

Font: Associació Teixint fils d'emocions ARTIPAU

<https://www.teixintfilsdemocions.com/>

CIRCULOS

1. EDUCACIÓN DOCENTES
2. EDUCACIÓN FAMILIAS
3. EDUCACIÓN INFANTIL
4. EDUCACIÓN PRIMARIA
5. EDUCACIÓN SECUNDARIA
6. EDUCACIÓN PERSONAS ADULTAS

CIRCULOS

EDUCACIÓN DOCENTES

- Frase inicial
 - Círculos Prevención:
 - Círculos Legados Culturais
 - Círculos Prevención Acoso Escolar
 - Círculos Prevención Violencia de Xénero
- Videos&Anexos

Titulo do círculo:

[Empty yellow box for circle title]

EDUCADORES DOCENTES/FACILITADORES

Tempo:

50 min /2 sesiones

Destinatario:

Profesores

Materiais:

Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

Ronda inicio:

[Empty yellow box for start round]

Mestura:

[Empty yellow box for mix]

Tema /Actividade principal:

[Empty yellow box for main theme/activity]

Dinámica Enerxizante

[Empty yellow box for energizing dynamic]

Ronda final:

[Empty yellow box for final round]

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCADORES DOCENTES/FACILITADORES

Actividade
principal:

-
-
-

Adaptacións &
Anexos

Video

Video danés que nos
recorda o fácil que e
encasillar as persoas

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=QBHSNFY7JZ8](https://www.youtube.com/watch?v=QBHSNFY7JZ8)

Titulo do círculo:

[Empty yellow box for circle title]

Tempo: 50 min /2 sesións

Destinatario: Profesores

Materiais: Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

[Large empty yellow box for objectives]

Ronda inicio:

[Empty yellow box for start round]

Mestura:

[Empty yellow box for mixing]

Tema /Actividade principal:

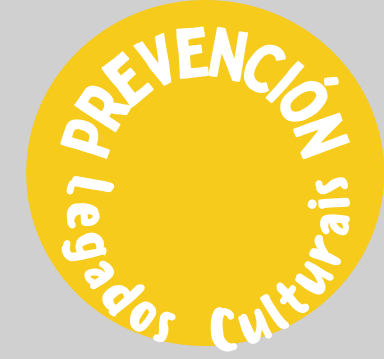
[Empty yellow box for main theme/activity]

Dinámica Enerxizante

[Empty yellow box for energizing dynamic]

Ronda final:

[Empty yellow box for final round]

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCADORES DOCENTES/FACILITADORES

Actividade principal:

-
-
-

Adaptacións & Anexos

Titulo do círculo:

[Empty yellow box for circle title]

Tempo: 50 min /2 sessions

Destinatario: Profesores

Materiais: Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

[Empty yellow box for objectives]

Ronda inicio:

[Empty yellow box for start round]

Mestura:

[Empty yellow box for mix]

Tema /Actividade principal:

[Empty yellow box for main theme/activity]

Dinámica Enerxizante

[Empty yellow box for energizing dynamic]

Ronda final:

[Empty yellow box for final round]

EDUCADORES DOCENTES/FACILITADORES

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCADORES DOCENTES/FACILITADORES

Actividade principal:	<ul style="list-style-type: none">•••
------------------------------	---

Adaptacións & Anexos	
---------------------------------	--

Titulo do círculo:

[Empty yellow box for circle title]

Tempo: 50 min /2 sessions

Destinatario: Profesores

Materiais: Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

[Large empty yellow box for objectives]

Ronda inicio:

[Empty yellow box for start round]

Mestura:

[Empty yellow box for mix]

Tema /Actividade principal:

[Empty yellow box for main theme/activity]

Dinámica Enerxizante

[Empty yellow box for energizing dynamic]

Ronda final:

[Empty yellow box for final round]

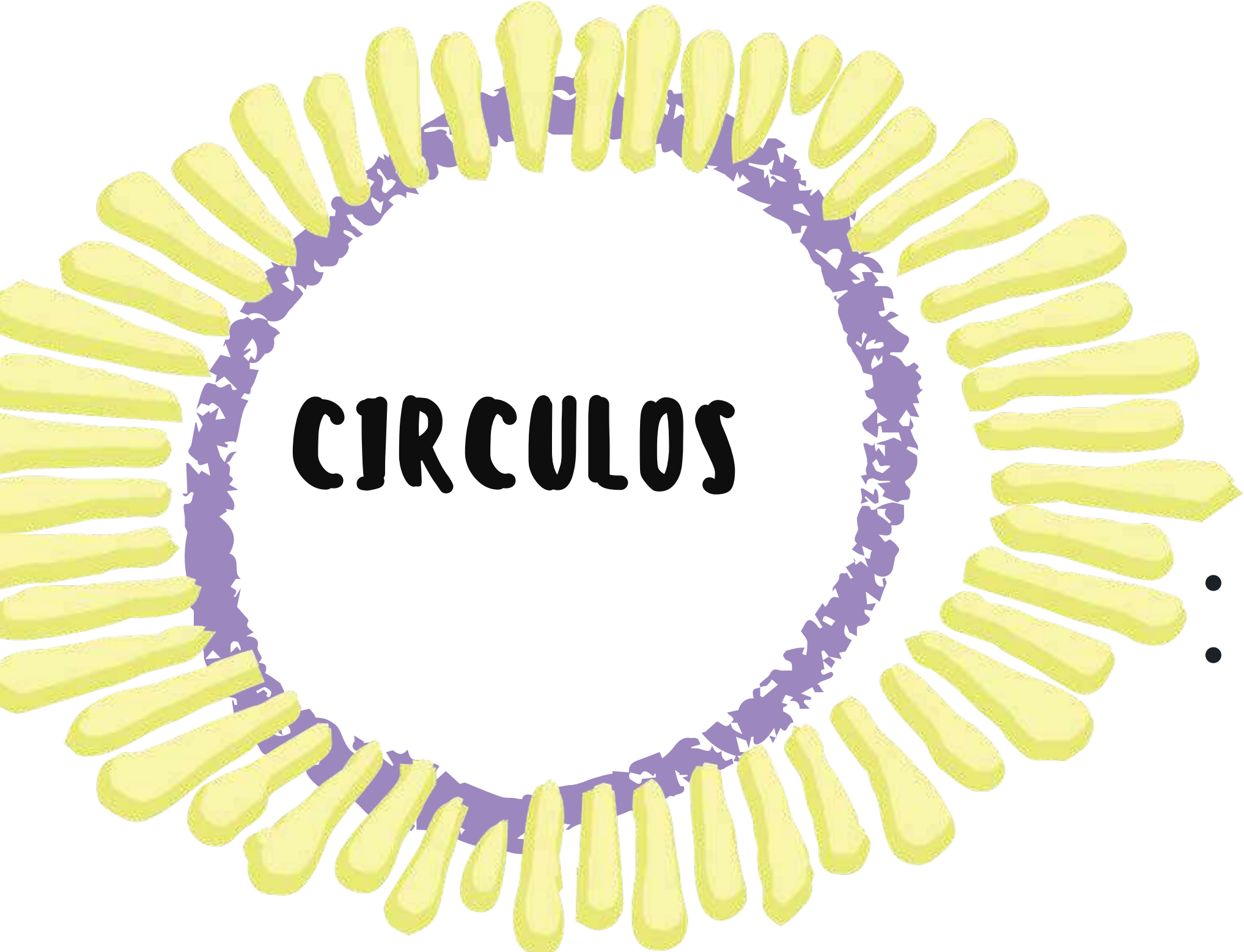

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCADORES DOCENTES/FACILITADORES

<p>Actividade principal:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • • •
------------------------------	---

<p>Adaptacións & Anexos</p>	
---------------------------------	--

CIRCULOS

EDUCACIÓN FAMILIAR

- Frase inicial
 - Círculos Prevención:
 - Círculos Legados Culturais
 - Círculos Prevención Acoso Escolar
 - Círculos Prevención Violencia de Género
- Videos&Anexos

Titulo do círculo:

EDUCADORES DOCENTES/REUNIONES FAMILIAS

Tempo: 50 min /2 sesiones

Destinatario: Profesores

Materiais: Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

Ronda inicio:

Mestura:

Tema /Actividade principal:

Dinámica Enerxizante

Ronda final:

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCADORES DOCENTES/REUNIONES FAMILIAS

Actividade
principal:

-
-
-

Adaptacións &
Anexos

Video

Video danés que nos lembra o fácil que é encasillar as persoas

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=QBHSNFY7JZ8](https://www.youtube.com/watch?v=QBHSNFY7JZ8)

CIRCULOS

EDUCACIÓN INFANTIL

- Frase inicial
 - Círculos Prevención:
 - Círculos Legados Culturais
 - Círculos Prevención Acoso Escolar
 - Círculos Prevención Violencia de Xénero
- Videos&Anexos

Titulo do círculo:

Tempo: 50 min /2 sessions **Destinatario:** Profesores **Materiais:** Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

Ronda inicio:

Mestura:

Tema /Actividade principal:

Dinámica Enerxizante

Ronda final:

EDUCACIÓN INFANTIL

Desenvolvimento da actividade principal

Actividade
principal:

-
-
-

Adaptacións &
Anexos

Video

Video danés que nos lembra o fácil que é encasillar as persoas

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=QBHSNFY7JZ8](https://www.youtube.com/watch?v=QBHSNFY7JZ8)

CIRCULOS

EDUCACIÓN PRIMARIA

- Frase inicial
 - Círculos Prevención:
 - Círculos Legados culturais
 - Círculos Prevención Acoso Escolar
 - Círculos Prevención Violencia de Género
- Videos&Anexos

Titulo do círculo:
Tempo:

50 min /2 sessions

Destinatario:

Educación Primaria

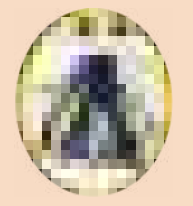
Materiais:

Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

Ronda inicio:**Mestura:****Tema
/Actividade
principal:****Dinámica
Enerxizante****Ronda final:**

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCACIÓN PRIMARIA

Actividade
principal:

-
-
-

Adaptacións &
Anexos

Video

Doll Test - os efectos do racismo nos nenos (ESP)

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=QGDVT4YKTIM](https://www.youtube.com/watch?v=QGDVT4YKTIM)

CIRCULOS

EDUCACIÓN SECUNDARIA

- Frase inicial
 - Círculos Prevención:
 - Círculos Legados Culturais
 - Círculos Prevención Acoso Escolar
 - Círculos Prevención Violencia de Género
- Videos&Anexos

Titulo do círculo:
Tempo:

50 min /2 sesiones

Destinatario:

Educación Primaria

Materiais:

Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

Ronda inicio:**Mestura:****Tema
/Actividade
principal:****Dinámica
Enerxizante****Ronda final:**

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCACIÓN SECUNDARIA

Actividade
principal:

-
-
-

Adaptacións &
Anexos

Video

Video danés que nos lembra o fácil que é encasillar as persoas

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=QBHSNFY7JZ8](https://www.youtube.com/watch?v=QBHSNFY7JZ8)

“HAI QUE RECOÑECER O FEITO DE QUE O COMPORTAMENTO DOS MOZOS QUE NON SE AXUSTA Á NORMA É CON FRECUENCIA PARTE DO PROCESO DE MADURACIÓN E TENDEN A DESAPARECER ESPONTANEAMENTE NA MAIORÍA DAS PERSOAS CANDO CHEGAN Á IDADE ADULTA. ETIQUETALAS POTENCIARÍA UNHA PROFECÍA AUTOCUMPRIDA, DESENVOLVENDO PAUTAS PERMANENTES DE COMPORTAMENTO INDESEXABLE”.

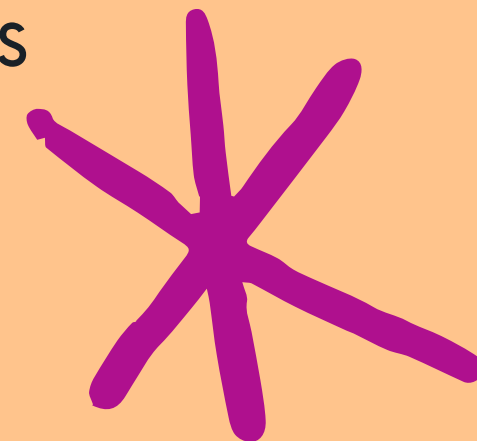
DIRECTRICES DE RIAD (1990)

CIRCULOS

EDUCACIÓN PERSONAS ADULTAS

- Frase inicial
 - Círculos Prevención:
 - Círculos Legados Culturais
 - Círculos Prevención Acoso Escolar
 - Círculos Prevención Violencia de Género
- Videos&Anexos

Titulo do círculo:
Tempo:

50 min /2 sesións

Destinatario:

Educación Primaria

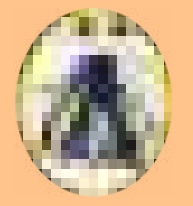
Materiais:

Obxecto de diálogo, dina-4

Obxectivos:

-
-
-

Ronda inicio:**Mestura:****Tema
/Actividade
principal:****Dinámica
Enerxizante****Ronda final:**

Desenvolvimento da actividade principal

EDUCACIÓN PERSOAS ADULTAS

Actividade
principal:

-
-
-

Adaptacións &
Anexos

RECOMENDACIONES

Video

Circulos restaurativos
en centros educativos
Jean Schmitz

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=JRG0XRFNABC&T=13S](https://www.youtube.com/watch?v=JRG0XRFNABC&t=13s)

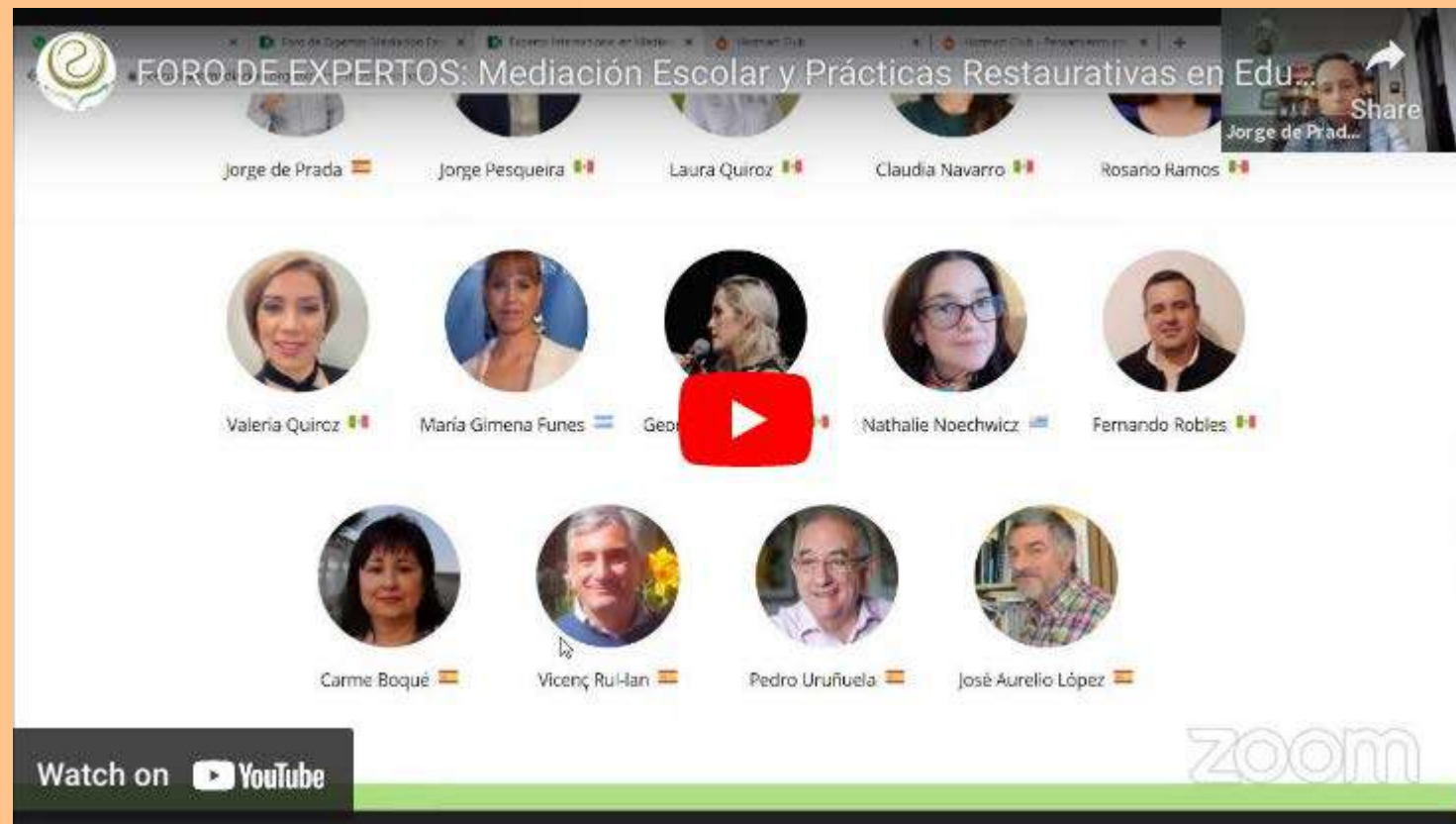
RECOMENDACIONES

Video
Prácticas Restaurativas
Vicenç Rul.lan

 [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=PB70VYCQW5A&T=284S](https://www.youtube.com/watch?v=PB70VYCQW5A&t=284s)

RECOMENDACIONES

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=BFZAA6QSWI0](https://www.youtube.com/watch?v=BFZAA6QSWI0)

Video

FORO DE EXPERTOS:
Mediación Escolar e
Prácticas Restaurativas
na Educación

RECOMENDACIONES

Video

Prácticas Restaurativas
en Son Gotleu
(subtitulado
castellano)

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=OPWHAJT7DN8&T=87S](https://www.youtube.com/watch?v=OPWHAJT7DN8&t=87s)

RECOMENDACIONES

VÍDEO

Conferencia belinda Hopkins
FUENTE: Enfoque restauratiu global

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=6IJNUYRR6IK](https://www.youtube.com/watch?v=6IJNUYRR6IK)

RECOMENDACIONES

Videos

círculos na aula:
abordando un tema

FUENTE:
IIRP Comunidad Virtual
en Español

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=QBHSNFY7JZ8](https://www.youtube.com/watch?v=QBHSNFY7JZ8)

RECOMENDACIONES

VÍDEO

Círculos Restaurativos:
crear entorno seguro
FUENTE: PRÀCTICA
RESTAURATIVA

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=43V-IU44RHU](https://www.youtube.com/watch?v=43v-iu44rhu)

BIBLIOGRAFÍA

- Hopkins, B. (2011). Prácticas restaurativas en el aula. El enfoque restaurativo en tu día a día en el trabajo. Traducción y adaptación al castellano: marzo 2020, Vicenç Rul·lan i Aina Amengual.
- Hopkins, B. (2011). Tiempo de círculo y reuniones en círculo. Manual práctico. Traducción y adaptación al castellano: marzo 2020, Vicenç Rul·lan i Aina Amengual.
- Rul·lan, Vicenç (2020). Círculos de Convives 21. PRÁCTICAS RESTAURATIVAS Y CONVIVENCIA. Marzo 2018.
- Ortega, M. (2018). Módulo I: Círculos restaurativos en ámbitos educativos. Ministerio de Educación, Ecuador.
- Ortega, M.(2018). Módulo III: El enfoque restaurativo en el ámbito educativo. Material para formación de personal docente y directivo. Ministerio de Educación, Ecuador.
- Schmitz, J. (2018). Prácticas restaurativas para la prevención y gestión de conflictos en el ámbito educativo. La Paz.
- Wachtel, T. (2013). Definiendo qué es restaurativo. Instituto Internacional de Prácticas Restaurativas Estados Unidos
- Las prácticas restaurativas <https://escolapau.uab.cat/municipiosypaz/municipis/Ficha18.municipis>

RECOMENDACIONES PARA PROFUNDIZAR

- CURSO GRATUITO [HTTPS://WWW.BBVAAPRENDEMOSJUNTOS.COM/ES/RESOLUCIONDECONFLICTOS](https://www.bbvaaprendemosjuntos.com/es/resoluciondeconflictos)
- [HTTPS://WWW.ENCERCLE.CAT/WORDPRESS/](https://www.ENCERCLE.CAT/WORDPRESS/)
- [HTTPS://ESCOLAPAU.UAB.CAT/MUNICIPIOSYPAZ/MUNICIPIS/FICHA18.PDF](https://ESCOLAPAU.UAB.CAT/MUNICIPIOSYPAZ/MUNICIPIS/FICHA18.PDF)
- ENLACE LA GENERALITAT DE CATALUNYA OFRECE RECURSOS PARA CONOCER EN PROFUNDIDAD LAS PRÁCTICAS RESTAURATIVAS

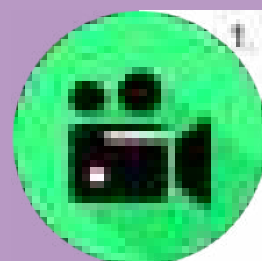
https://drive.google.com/file/d/1iBq1SSW-dXQJP_L6CLE7oBq0A3pnoxTf/view?ts=61c4912d

WEBS DE INTERÉS

- <https://www.bbvaaprendemosjuntos.com/es/resoluciondeconflictos>
- https://www.caib.es/sites/convivexit/ca/practiques_restauratives/
- <http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/una-comunitat-educativa-restaurativa-i-resilient/>
- http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0021/7bd608f3-cb73-43c8194-b1526417fc80/28_practiques_restauratives_cercles.pdf
- <https://www.encercle.cat/wordpress/>
- <https://www.iirp.edu/>
- <http://web.practicarestaurativa.org/>
- <https://www.teixintfilsdemocions.com/evidencias-experiencias-y-practicas-comunitarias/>
- <http://web.practicarestaurativa.org/es/>
- <https://transformingconflict.org/>
- <https://www.educacionyfp.gob.es/mc/webinar-convivencia/inicio.html>
- <https://la.iirp.edu/>
- <https://www.asociacioncomunicacionnoviolenta.org/>

VIDEOS PARA DISEÑAR NOVOS CÍRCULOS

1. Vídeos para diseñar círculos Docentes, Familias, Adultos

TÍTULO	ENLACE
Estrategias restaurativas que los docentes pueden llevar a cabo en las aulas. Óscar Prat i Vallés	https://www.caib.es/sites/convivexitica/practiques_restauratives/
Pràctiques Restauratives (Català)	http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/una-comunitat-educativa-restaurativa-i-resilient/
¿Qué son las prácticas restaurativas?	https://www.iirp.edu/
Justicia Restaurativa y Práctica Restaurativa Experto en Prácticas Restaurativas	http://web.practicarestaurativa.org/
Inauguración del webinar de convivencia escolar "La educación nos hace ser"	https://www.educacionyfp.gob.es/mc/webinar-convivencia/inicio.html
04 ¿Qué son los sentimientos y para qué sirven? - Curso Comunicación para mejorar las relaciones	https://www.asociacioncomunicacionnviolenta.org/
El árbol de la india - Una gran lección de liderazgo	https://youtu.be/VCpZ0KZPhGI
Poderoso mensaje de Lituania contra el racismo	https://youtu.be/v52BzCXn2r4

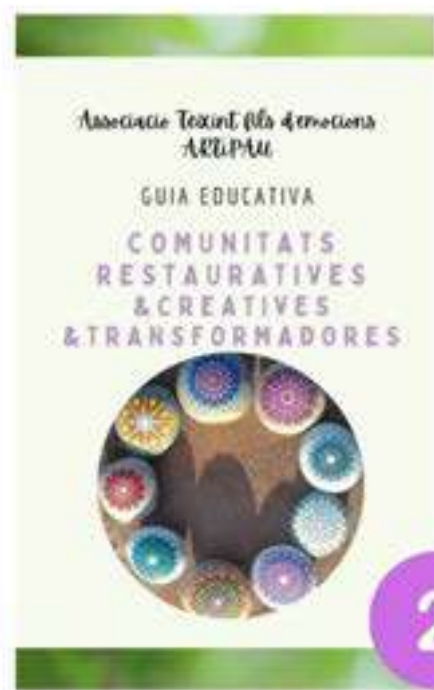

2. Vídeos para diseñar círculos Educación Infantil, Primaria, Secundaria

TÍTULO	ENLACE
Inspirando al futuro sin estereotipos	https://youtu.be/pJvJo1mxVAE
Merli - Redes sociales	https://youtu.be/eo14JAmkvs4
Viral Campaña "Racismo en México"	https://youtu.be/5bYmtq2fGmY
¿Se puede separar la obra del artista? Merli: Sapere Aude te lo explica	https://youtu.be/73Cn61rfT88
El club de los poetas muertos - fútbol y poesía	https://youtu.be/a38jK7uAXc4
¿Qué significa hacer algo #ComoNiña ? Always	https://youtu.be/s82fF2ew-yk

GUIAS EDUCATIVAS TEIXINT FILS D'EMOCIONS ARTIPAU

DESCARGA
GRATUITA
MÁS GUIAS

Disponible en CATALÀN ,CASTELLANO ,GALLEGO, INGLÉS

Tel/Whatsapp: +34 657 241 971

teixintf@gmail.com

<https://www.teixintfilsdemocions.com>

Asociación trebellos de mediación

Asociació teixint fils d'emocions ARTIPAU

DESCARGA GRATUITA

PRÁCTICAS RESTAURATIVAS
ÁMBITO EDUCATIVO & COMUNIDAD

CON-VIVENCIA:
COMUNIDADES
EDUCATIVAS RESTAURATIVAS
Prevención & Acoso Escolar & Violencia de Género

0 PRESENTACIÓN
GUIA PRÁCTICA
RestaurARTE

Què espero / Què aporto

TREBELLOS

Asociació Teixint fils d'emocions ARTIPAU

PRÁCTICAS RESTAURATIVAS
ÁMBITO EDUCATIVO

Autoría: Associació Teixint Fils d'Emocions ARTIPAU
Asociación Trebellos de mediación
Coordinación: Neus Bartrolí Pascual
Maria Otilia González Rodríguez
Contenidos, edición, maquetación y revisión de contenidos:
Maria Otilia & Neus Bartrolí
Edición: Cataluña, Galicia 2022

CC BY NC ND
Reconocimiento - NoComercial - SinObrasDerivada

Asociación trebellos de mediación

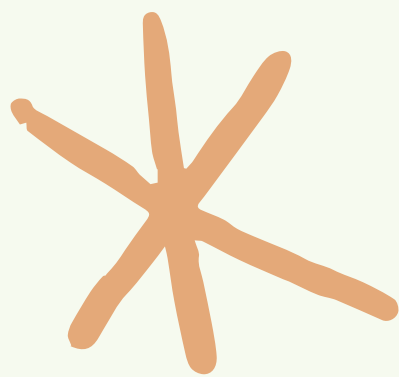
Asociació teixint fils d'emocions ARTIPAU

Tel/Whatsapp: +34 657 241 971
teixintf@gmail.com
<https://www.asociaciontrebellos.es>
<https://www.teixintfilsdemocions.com>

Convidámosvos a DESCARGAR as guías e compartir as vosas experiencias da implementación de guías connosco

- 0. Presentación «Guía restaurARTE»
 - 1. Guía educativa Docentes
 - 2. Guía educativa Familias
 - 3. Guía educativa Ed. Infantil
 - 4. Guía educativa Ed. Primaria
 - 5. Guía educativa Ed. Secundaria
 - 6. Guía educativa Persoas Adultas

PRÁCTICAS RESTAURATIVAS & PROVENCIÓN & PREVENCIÓN

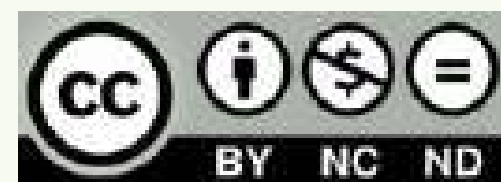
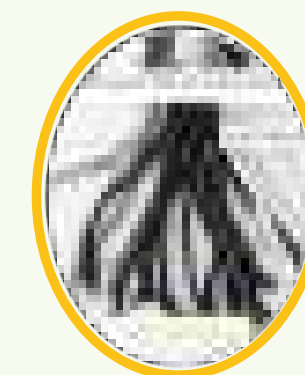
**¿ALGUNHA DUBIDA?
¿PREGUNTAS?**

Non dubides en compartir os teus
comentarios

SESIONS ON LINE CON PREVIO ACORDO PARA
A SÚA IMPLMENTACIÓN

*Asociación trebellos
de mediación*

*Associació teixint fils d'emoció
ARTiPAU*

Reconocimiento-NoComercial -
SinObraDerivada

**DIFUNDE, CITA Y VINCULA
(CREATIVE COMMONS)**

Barcelona (España)

 Tel/Whatsapp: +34 657 241 971

 teixintf@gmail.com

<https://www.asociaciontrebellos.es/>

<https://www.teixintfildemocions.com>

PRÁCTICAS RESTAURATIVAS
ÁMBITO EDUCATIVO & COMUNIDADES

Colabora en la difusión:

Autoría: *Associació Teixint Fils d'Emocions ARTiPAU*
Asociación Trebellos de mediación
Coordinación: Neus Bartrolí Pascual
Maria Otilia González Rodríguez
Contidos, edición ,maquetación e revisión dos contidos:
Maria Otilia & Neus Bartrolí
Traducción : Asociación Trebellos
Edición: Cataluña, Galicia 2022

Asociación trebellos de
mediación

Associació teixint fils d'emocions
ARTiPAU

<https://www.asociaciontrebellos.es>

Reconocimiento-NoComercial - SinObraDerivada

Tel/Whatsapp: +34 657 241 971
teixintf@gmail.com

<https://www.teixintfilsdemocions.com>

